

„Všechny knihy zežloutnou, ale kniha přírody má každý rok nové, nádherné vydání.“ - Hans Christian Andersen

ÚVODNÍK

Vážení kolegové,

asi všichni vnímáme události okolo nás v posledním období jako velmi intenzivní a turbulentní. Od mezinárodní situace, přes sociálně ekonomickou situaci, vnitřně politickou situaci, ale i silící střet ideologií mezi námi správci a vlastníky půdy a militantními zastánci konzervace přírody a omezení hospodaření v krajině. Ochrana přírody dostala institucionální podobu a je to v mnoha případech obrovský kšeft. Miliardové náklady na mzdy zaměstnanců správ parků a správ CHKO, které doplňují obrovské zakázky státních orgánů na studie a výzkum, roztáčí stále větší spirálu snah o vyhlašování dalších a dalších chráněných území a parků.

Snad nikdy v minulosti nebylo tolik výzev a podnětů a tolik témat, která musíme ve SVOLu řešit, jako za poslední dva roky. Otevření třech zásadních zákonů: zákona o lesích, zákona o myslivosti a zákona o ochraně přírody a krajiny nás nenechává ani na chvíli si oddechnout, neboť snahy opanovat tyto základní normy jdou přímo proti nám, jakožto zastáncům tradičních hodnot a propagátorů trvale udržitelného hospodaření.

Zdá se, že vzhledem k blížícím se volbám nedojde k schválení zákona o myslivosti. Historicky vzato je to již několikátý pokus o novelizaci tohoto zákona, který neprošel, a je to také zákon, který nás nejvíce zaměstnával a také nejvíce rozněhoval. Hledání kompromisu mezi velkými vlastníky s vlastní honitbou a malými vlastníky, kteří se cítí poškození chováním místních myslivců, je velice obtížné. Výsledkem sporů na toto téma uvnitř naší organizace je odchod několika velkých obecních majetků v západních Čechách ze SVOLu. Mrzí nás to, ale jsem přesvědčen, že řešení, které tito kolegové zvolili, není cesta, která by vedla k lepšímu výsledku v budoucnosti. Sebevědomě a po široké diskusi připravíme vlastní návrh novely zákona o myslivosti a pokusíme se jej prosazovat s vědomím, že některé silově koncipované požadavky nelze protlačit proti ideologicky a dezinformačně zabarvené argumentaci stávajících mysliveckých struktur.

Nemenší úsilí věnujeme jednáním o záplavě zbytečných a obtěžujících směrnic a nařízení, které ještě minulý Evropský parlament a Evropská komise vygenerovaly ve snaze spasit svět. EUDR neboli nařízení proti odlesňování je tohoto typickým příkladem. Data, která budou muset vlastníci poskytovat podle tohoto nařízení, budou rizikem i zbytečným tokem informací, které uvnitř Evropy nic nezmění a v rozvojových zemích nezastaví odlesňování a nahrazování lesů plantážemi s palmou olejnou.

Věříme, že pokud zůstaneme jednotní a současně budeme respektovat většinové demokratické rozhodovací principy ve SVOLu, budeme schopni všechny tyto výzvy zvládat a ochránit naše zájmy.

Ing. Jiří Svoboda,
předseda SVOL

Vlastníci lesů čekají na novelu zákona o lesích

Projednávání novely zákona o lesích postoupilo do další fáze. 13. března prošel návrh novely 2. čtením v Poslanecké sněmovně, kde byla podána řada pozměňovacích návrhů. Vlastníci lesů s napětím očekávají výsledek hlasování ve 3. čtení.

Mezi pozměňovací návrhy, na nichž se usnesl garanční Zemědělský výbor ještě před 2. čtením ve sněmovně, patří podpora spolků v lesnictví (byť je dosti redukovaná, vychází z návrhu SVOL), upravení šířky holé seče při domýcení porostních zbytků na hospodářském souboru přirozených lužních stanovišť a technické návrhy jako přesunutí rozhodování o výši poplatku za odnětí PUPFL do kompetence orgánu státní správy lesů i v případě, že se jedná o záměr vyžadující jednotné environmentální stanovisko. Dále se jedná o závaznost zařazování pozemků do typologického systému, vyjmutí stavebních úřadů z výčtu orgánů vykonávajících státní správu lesů, kvalifikačním předpokladem zaměstnanců vykonávajících správní činnost na úseku lesního hospodářství může být vedle vysokoškolského vzdělání v oblasti lesnictví a dřevařství také právo, a v neposlední řadě se jedná o odstranění některých legislativně-technických chyb.

Zemědělský výbor naopak nepřijal pozměňovací návrh na zřízení Lesnického a dřevařského fondu, který nebyl předložen ani na plénu ve druhém čtení. Z projednávání

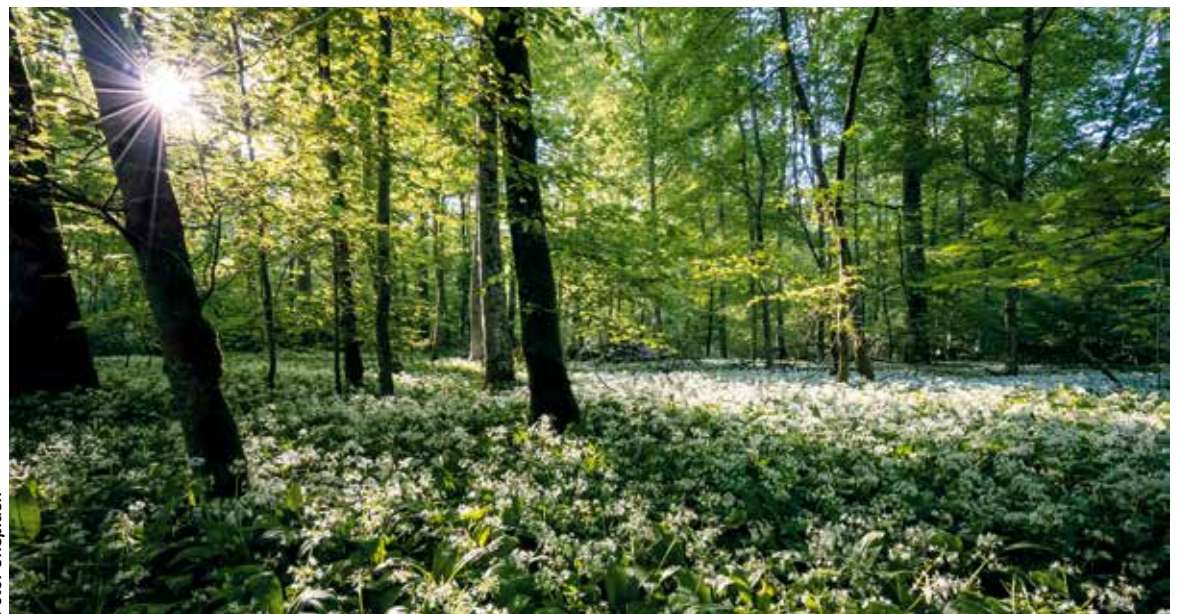

Foto: Unsplash

ve výboru byl stažen pozměňovací návrh týkající se použití finančních prostředků z fondu zakladatele státního podniku Lesy ČR, předložený skupinou poslanců hnutí ANO. Po jednání s Ministerstvem zemědělství však došlo k široké shodě napříč politickými stranami a společný návrh byl podán na plénu sněmovny ve 2. čtení. Podle něj je možné tyto prostředky použít pouze na podporu činností směřujících k naplnění účelu lesního nebo vodního zákona nebo na pozemkové úpravy.

Díky velkému úsilí SVOL se podařilo vyjednat, že na plénu sněmovny 13. března nakonec nebyl předložen pozměňovací návrh formovaný požadavky Ministerstva dopravy, týkající se rozšíření odpovědnosti vlastníka lesa a hospodaření v ochranných pásmech dráhy a pozemních komunikacích. Ve 2. čtení však byly předloženy

návrhy, které upřednostňují ekologický pilíř hospodaření v lesích na úkor hospodářského a sociálního a jejich přijetí by významně zasáhlo do udržitelnosti lesních majetků. Jedná se například o stanovení druhých zón CHKO lesy zvláštního určení přímo ze zákona, možnost zařadit do kategorie lesů zvláštního určení všechna zvláště chráněná území, omezení hospodářské funkce státních lesů, zachování dosavadní povinnosti podílu MZD i pro soukromé vlastníky lesů (i pro vlastníky lesa s výměrou nad 3 ha, pro které byly zpracované osnovy), prodloužení lhůty pro zalesnění holin na 10 let od jejího vzniku, a nabytí účinnosti právního předpisu s podrobnostmi o minimálním množství a způsobech ponechání těžebních zbytků a na dožití a k zetlení určených stromů nebo jejich částí dnem nabytí účinnosti novely zákona o lesích, tedy od

1. ledna 2026. Garanční Zemědělský výbor zaujal k těmto pozměňovacím návrhům zamítavé stanovisko na jednání výboru 14. března.

„SVOL byl iniciátorem, aktivním a důležitým partnerem při tvorbě novelizovaného zákona o lesích. Navržená novela zákona není dokonalá, ale je kompromisním výsledkem jednání mnoha zájmových stran. V novele nám chybí reforma státní správy, pro kterou ale není potřebná široká podpora napříč politickým spektrem a zainteresovanými resorty. Nereálným se ukázal náš požadavek na zajištění právního nároku na platbu za ekosystémové služby lesů. Pokud bude ve 3. čtení přijat návrh novely ve znění pozměňovacích návrhů doporučených Zemědělským výborem, troufám si ale říci, že novela je pro vlastníky lesů přínosem,“ konstatuje předseda SVOL Jiří Svoboda.

Ing. Marie Růžková, tajemnice SVOL

Den otevřených lesů SVOL

17. května 2025

www.denotevrenychlesu.cz

PŘIPRAVUJEME

XXVI. konference SVOL

29. dubna 2025,
konferenční sál hotelu Atom,
Třebíč

Další akce na
<https://www.svol.cz/kdo-jsme/kalendar-akci>

Z jednání 6. valné hromady Komory církevních lesů na Bílé

Ve dnech 16.–17. ledna proběhla v krásném prostředí Arcibiskupského Záměčku na Bílé 6. valná hromada SVOL – Komory církevních lesů, z.s. (KCL). Hostitelem komory byli kolegové z Biskupských lesů Biskupství ostravsko-opavského. Valná hromada zvolila nové vedení s účinností k 29. 4. 2025.

Na úvod setkání přivítal všechny správce církevních lesů pan biskup Mons. Martin David. Ve svém projevu, který se vztahoval ke svatému roku 2025, hovořil o naději. Zdůraznil, že naděje je důležitá pro život a naplnění každého člověka, a lesníkům poskytuje sílu a odhodlání čelit výzvám, které s sebou přináší každodenní práce s přírodou.

Hosty setkání byli také předseda SVOL Jiří Svoboda a tajemnice SVOL Marie Růžková. Jiří Svoboda spolu se stávajícím předsedou komory církevních lesů Petrem Bláhou informovali přítomné o činnosti SVOL a aktuálním vývoji připravované legislativy týkající se hospodaření v lesích. Zejména k novelám zákona o lesích a zákona o myslivosti se rozproutila širší diskuse. Shoda panovala nad tím, že vlastníkům lesů v Evropské unii přináší nařízení o odlesňování

(EUDR) nadbytečnou administrativní a finanční zátěž bez skutečné přidané hodnoty. V souvislosti s chystanou Politikou krajiny, implementací evropského Nařízení o obnově přírody, vyhlásováním dalších chráněných území a omezováním lesnického hospodaření rezonovala na jednání otázka financování péče o takové lesy a ekonomická stabilita lesních majetků.

Valná hromada zvolila na další čtyři roky předsedou Komory církevních lesů Arnošta Bučka, jednatele Arcibiskupských lesů a statků Olomouc s.r.o. Účinnost volby byla stanovena k 29. dubnu 2025. Druhý den pokračovala schůzka krátkou exkurzí na majetky spravované Biskupskými lesy. Kolegové zde představili hospodaření v horských podmínkách a práci s přirozenou obnovou.

20. valná hromada Komory soukromých lesů: Ochrana vlastnických práv a udržitelné hospodaření v lesích

20. února se na zámku rodiny Kinských ve Žďáru nad Sázavou konala jubilejní 20. valná hromada Komory soukromých lesů. Mezi významnými hosty byli Patrik Mlynář, vrchní ředitel sekce LH Ministerstva zemědělství, poslankyně Jana Krutáková, senátor Tomáš Czernin, předseda Asociace soukromého zemědělství Jaroslav Šebek a předseda Asociace ekologického vytápění dřevem Michal Bartoška. Jednání se zúčastnili předseda SVOL a Komory obecních lesů Jiří Svoboda, za Komoru církevních lesů Jan Zasadil.

Předseda Komory soukromých lesů Richard Podstatzký ve svém úvodním projevu shrnul aktuální vývoj novely zákona o lesích a upozornil na tři kontroverzní pozměňovací návrhy: rozšíření odpovědnosti vlastníka lesa v ochranných pásmech liniových staveb, zřízení lesnického a dřevařského fondu a výrazně zredukovaný návrh podpory spolků v lesnictví. Zdůraznil, že novela musí respektovat hospodářské funkce lesa, posilovat práva vlastníků a chránit drobné vlastníky. Kritiku si vysloužilo také evropské nařízení o odlesňování (EUDR), které podle SVOL zbytečně zatěžuje majitele lesů byrokracií a generováním nepotřebných dat. Zablokování novely zákona o myslivosti označil Richard Podstatzký za promarněnou šanci napravit historické

křivdy a zdůraznil potřebu přípravy nového návrhu po volbách. Vyzdvihl význam společné akce SVOL a jeho členů Den otevřených lesů a vyzval k aktivnímu zapojení lesních majetků do letošního ročníku.

Předseda SVOL Jiří Svoboda prezentoval zásadní nesouhlas sdružení se zřízením Národního parku Křivoklátsko. Zdůraznil také, že SVOL bude usilovat o změny v oblasti druhové ochrany, včetně odstranění nejasného pojmu „místní populace“, zpřesnění pravidel pro ochranu zvláště chráněných druhů a zrušení nepřiměřených povinností kladených na vlastníky pozemků při preventivních opatřeních.

Valná hromada vyjádřila velké uznání a poděkování panu Constantinu Kinskému a Michaelu Podstatzkému-Lichtensteinovi za jejich

dlouholeté působení v evropských organizacích ELO a CEPF a zároveň doporučila jejich nástupce – Francesca Kinského dal Borgo (ELO) a Benedikta Thienena-Adlerflychta (CEPF).

Na závěr jednání byla schválena účetní závěrka za rok 2024 a rozpočet na rok 2025. Přijetím usnesení valná hromada vyjádřila podporu novele zákona o lesích s důrazem na zachování práv vlastníků a liberalizaci. Zároveň odmítla přesunutí plné odpovědnosti na vlastníky lesů v ochranných pásmech. Vedle podpory mezinárodní spolupráce uložila představenstvu komory usilovat o zajištění odpovídající finanční podpory lesnictví, zohlednění principů udržitelného hospodaření a respektování vlastnických práv v novele zákona o ochraně přírody a krajiny a ve spolupráci s ostatními komorami SVOL připravit vlastní návrh novely zákona o myslivosti. Valná hromada doporučila další spolupráci s Asociací soukromého zemědělství a s Asociací pro ekologické vytápění dřevem. Podrobnosti na <https://www.svol.cz/kdo-jsme/komora-soukromych-lesu>.

Postup implementace strategie EU k biologické rozmanitosti a nařízení o obnově přírody v ČR

V únoru 2025 se uskutečnilo první jednání pracovní skupiny MŽP k implementaci tzv. přísné ochrany, která je součástí Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 (BDS 2030). Jedná se o závazek přísně chránit 10 % území EU včetně všech zbývajících původních a primárních lesů (old growth forests). Tuto ochranu lze přitom dle příslušné definice zajistit nejen bezzásahovým režimem, jak je často mylně interpretováno, ale i speciálním managementem zajišťujícím optimální podmínky pro výskyt určitých druhů rostlin či živočichů (udržování světlých lesů, přeměna stanovišť na přírodní biotopy atd.).

Daný cíl se týká EU jako celku a každý členský stát musí k jeho splnění vynaložit „spravedlivý podíl úsilí na základě objektivních ekologických kritérií, přičemž se uznává odlišné množství a kvalita biologické rozmanitosti v jednotlivých členských státech“. Z uvedeného zejména vyplývá, že členské státy mají povinnost vyhlásit další přísně

chráněná území, a to buď dokončením sítě Natura 2000 nebo v rámci vnitrostátních systémů ochrany. Dělbá závazku mezi státy přitom dosud nebyla řešena. Předpokládá se však, že Evropská komise nejprve vyhodnotí přísliby od všech členských států a teprve poté, pokud nebude cíl 10 % naplněn, zvolí další kroky.

Vodítkem pro postup ČR je přístup k BDS 2030 schválený MŽP. Jedná se o jakousi metodiku se záměry ochrany přírody v ČR na období 10 (15) let. Přístup vychází ze stávajícího stavu, tj. přísné ochrany na 3,66 % území ČR (cca 290 000 ha, bez překryvů území), přičemž většina plochy se nachází v lesích. Prakticky se jedná o přírodní a přírodě blízké zóny národních parků (NP), I. zóny CHKO a všechna maloplošná zvláště chráněná území (NPR, PR, NPP, PP).

K nim by mělo postupně přibýt dalších 2,36 %, tj. celkově by činil závazek ČR 6,02 % (cca 480 000 ha). Z přístupu ČR tedy vyplývá, že cíle 10 % nelze v našich podmínkách reálně dosáhnout. Konkrétně je uvažováno s nejceněnějšími částmi aktuálně projednávaného NP Křivoklátsko a I. zónami CHKO Soutok, resp.

připravované CHKO Krušné hory a také plánovanými CHKO Novohradské hory, Chřibý a Žďánický les. Zásadní z hlediska celkového navýšení plochy však mají být ceněné části II. zón CHKO s přírodními biotopy, které by měly k závazku přispět rozhodující měrou (cca 2 %). Co se týče soustavy Natura 2000, tato se s výjimkou několika menších území považuje v ČR za dokončenou, tj. s jejím rozšiřováním se neuvažuje.

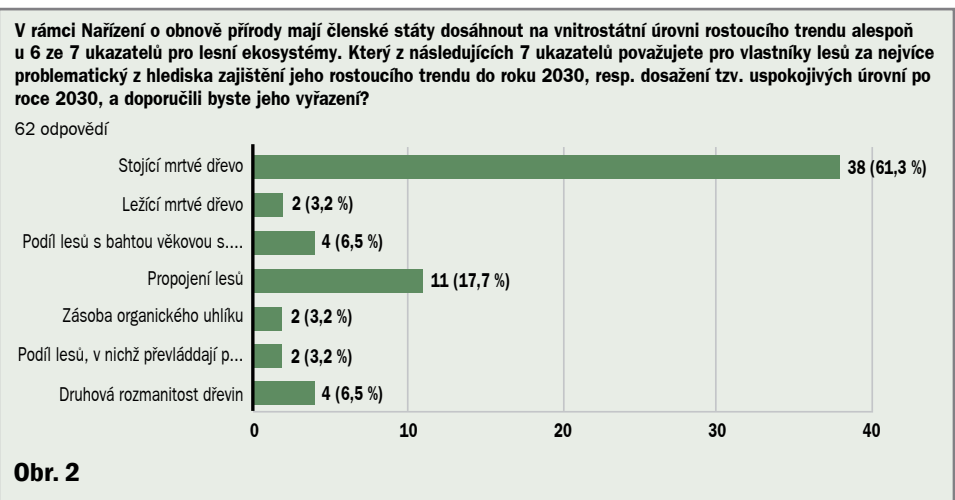
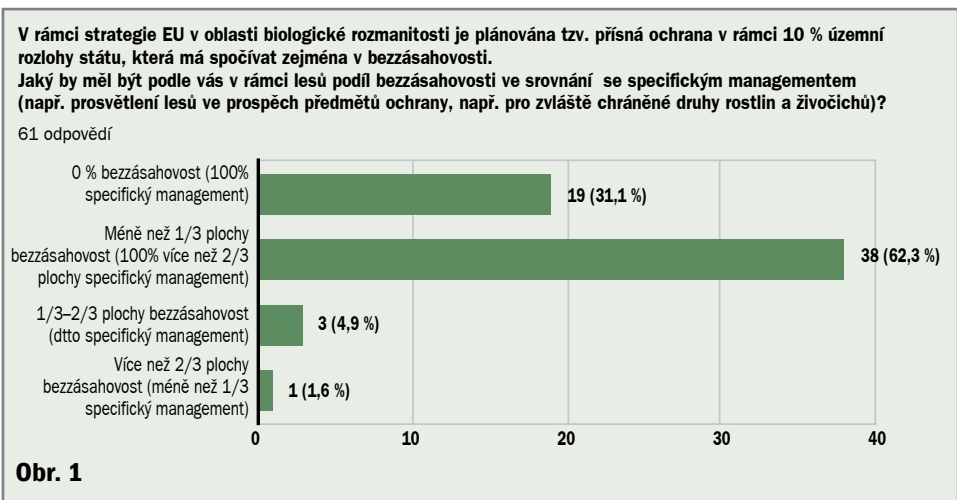
Do příštího jednání MŽP ve spolupráci s AOPK vydefinuje rámec postupů, které jsou slučitelné s režimem přísné ochrany včetně upřesnění nezbytné bezzásahovosti. Na návrh SVOL se bude vycházet z „Pravidel hospodaření pro typy lesních přírodních stanovišť v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000“ (časopis Planeta č. 9/2006).

V souvislosti s požadavky BDS 2030 připravil SVOL ve spolupráci s redakcí Lesnické práce pro účastníky letošního lesnického semináře v Třebíči dotazník týkající se akceptovatelného podílu bezzásahového režimu na celkové ploše lesů zahrnutých do závazku ČR.

Na otázku: „**Jaký by měl být podíl bezzásahovosti ve srovnání se specifickým managementem (např. prosvětlení lesů ve prospěch předmětů ochrany, tj. zvláště chráněných druhů rostlin, živočichů apod.)?**“ odpovědělo 61 respondentů – viz obr. 1.

Podle většiny z nich by bezzásahový režim neměl přesáhnout 1/3 plochy lesů zařazených do závazku ČR. Vezmeme-li v úvahu již existující bezzásahové zóny zejména v NP Šumava a NP České Švýcarsko, tak v „nových“ územích

pokračování na str. 4 »

Arnošt Buček: Každý lesník má úžasnou tvůrčí práci

Do čela SVOL - Komory církevních lesů „míří“ jednatel společnosti Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s. r. o. Ing. Arnošt Buček.

V rozhovoru pro Zpravodaj SVOL se vyjádřil k aktuálním tématům i osobním cílům v nové roli.

Na valné hromadě SVOL - Komory církevních lesů jste byl zvolen na další čtyři roky jejím předsedou a tím automaticky jedním z místopředsedů SVOL. Můžete se našim čtenářům v krátkosti představit?

Narodil jsem se 17. prosince 1986 do rodiny lesníků a v lese jsem chtěl pracovat odjakživa. Absolvoval jsem Střední lesnickou školu v Hranicích a následně pokračoval ve studiu na Lesnické fakultě Mendelovy univerzity v Brně. Ještě během studií, v roce 2007, jsem nastoupil do Obory Radějov, kde jsem pracoval jako správce obory. V letech 2009 až 2015 jsem zároveň zastával funkci předsedy představenstva společnosti Leoš Novotný, a.s. V roce 2015 jsem nastoupil do společnosti Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s.r.o., kde pracuji dodnes. Nejprve jsem působil jako referent pro myslivost a ochranu lesa, později jsem byl jmenován vedoucím odboru lesního hospodářství, výrobním ředitelem společnosti a poslední čtyři roky působím na pozici jednatele. Jsem ženatý, mám dvě děti a lovecky upotřebitelného psa. Mezi mé koníčky patří myslivost, četba, cestování a turistika.

S jakými výzvami a úkoly se aktuálně potýkáte na lesním majetku a jaké jsou jeho charakteristiky?

Spravujeme lesní majetek o výměře 42 100 ha PUPFL, který patří celkem 13 církevním subjektům. Z 99 % je ve vlastnictví Arcibiskupství olomouckého, zbytek tvoří lesy farností a Arcibiskupského kněžského semináře. Jedná se o největší státní lesní majetek v ČR a jeden z největších ve střední Evropě. Náš majetek zasahuje do pěti krajů (Olomouckého, Zlínského, Jihomoravského, Pardubického a Moravskoslezského), přičemž většina se nachází na střední a severní Moravě.

Organizační strukturu společnosti tvoří ústředí se sídlem na Svatém Kopečku u Olomouce, které se dělí na čtyři úseky (výrobní, obchodní, ekonomický a správní), a dále osm organizačních jednotek – šest polesí, pila Vápenná a středisko služeb. V rámci polesí máme pozice vedoucího polesí, technika, hajného a adjunkta. Celkem spravujeme 46 lesnických úseků s průměrnou výměrou 915 ha.

Spravovaný lesní majetek se rozkládá v nadmořské výšce od 185 m n. m. v lužních lesích u Kroměříže až do 1325 m n. m. v okolí Malého Dědu v Jeseníkách a zasahuje do 10 PLO. Současné plošné zastoupení dřevin činí přibližně

53 % jehličnatých a 47 % listnatých dřevin. Těžba se pohybuje ročně kolem 280 tis. m³, provádíme okolo 1000 ha probírek do 40 let a 600 ha prořezávek ročně. Podíl přirozené obnovy se nám daří stále navyšovat a v posledním roce dosáhl 35 %. Pro obnovu využíváme více než 20 druhů dřevin. Převaha umělé obnovy v předchozích letech byla způsobena především kalamitními těžbami. Spravujeme celkem 12 vlastních honiteb. Myslivosť provozujeme ve vlastní režii v rámci 10 honiteb na ploše 42 221 ha, především proto, abychom udržovali rovnováhu mezi stavem zvěře a prostředím, ve kterém žije. Dvě honitby jsou pronajaty cizím subjektům.

Dále provozujeme ve Vápenné vlastní pilu s ročním pořezovou kapacitou cca 55 tis. m³ při dvou-směnném provozu, tři štípací centra, čtyři odvozní soupravy, harvestorový uzel s trakčním navijákem, procesorovou lanovku, tři traktory a lesní školkou pro vlastní potřebu. Většinu prací zajišťujeme dodavatelsky, převážně prostřednictvím OSVČ.

Náš majetek, stejně jako celá severní Morava, byl v minulých letech výrazně postižen kůrovcovou kalamitou, během níž jsme za 6 let vytěžili téměř 4 miliony m³ dřeva a zalesnili skoro 30 mil. ks sazenic. Bohužel jsme byli nuceni vyčistit podstatnou část našich zásob v dospělých smrkových porostech. Díky nasazení našich zaměstnanců se nám podařilo veškerou napadenou hmotu zpracovat a většinu holin úspěšně zalesnit.

Církve čekaly na vydání svého historického majetku, který jim stál po roce 1948 znárodnit, neskutečně dlouho. Jak vypadá situace dvanáct let od nabytí účinnosti zákonu o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi? Přetrvávají problémy s předáváním majetku oprávněným osobám? Jaké? O jaký rozsah se zhruba jedná v případě lesů?

Vydávání historického majetku církvím u některých vlastníků probíhalo několik let a představovalo náročný proces, který v určitých případech vyústil i v soudní řízení. V současné době byla většina majetku vydána, přičemž podíl dosud nevyřešených žádostí tvoří pouze zanedbatelnou část celkového objemu požadovaného majetku. Evidovaný počet soudních sporů i žádostí o vydání adresovaných povinným osobám se pohybuje již pouze v jednotkách případů, přičemž jde převážně o pozemky

s maximální rozlohou několika hektarů, v některých případech i o zcela nepatrné plochy.

Co vnímáte jako největší výzvy a ohrožení pro hospodaření v nestátních lesích v budoucnu?

Jako jedno z největších ohrožení pro lesnické hospodaření vnímám snahu o rozšiřování bezzásahových území v naší hustě osídlené kulturní krajině. Ačkoliv chápu význam ochrany přírody a podporuji zachování lokalit, kde není intenzivní hospodaření vhodné, považuji za důležité najít rovnováhu mezi ochranou přírody a aktivní péčí o lesy, která zajišťuje jejich stabilitu a odolnost. Někdy se však zdá, že existují snahy přetvořit střední Evropu v jakousi malou Amazonii nebo evropský Yellowstone, což může být v naší krajině obtížně realizovatelné, a ne vždy smysluplné. Bylo by proto vhodné vést otevřený dialog, který zohlední jak potřeby ochrany přírody, tak praktické aspekty lesnického hospodaření a specifika našeho prostředí.

Z hlediska hospodaření je samozřejmě nutné přistupovat k lesu udržitelně. Pouze dlouhodobě udržitelné hospodaření je zárukou, že naše krajina bude funkčním ekosystémem, nejen pro veškerou faunu a flóru, která do ní patří, ale v neposlední řadě i pro člověka. Obávám se však, že právě tento poslední aspekt se v dnešní době často vytrácí.

Zemědělství se u nás podobným tlakům často lépe brání, protože jde přece o naši potravinovou bezpečnost (i když to není vždy zcela pravda). V ČR máme příliš velký podíl státních lesů, a je těžko představitelné, že by se jejich zástupci veřejně vymezili proti státní lesnické politice. Podíl nestátních vlastníků lesů je menší, a tak je lesní hospodářství bohužel často obětováno.

Tento přístup s sebou může nést riziko nenaplnění očekávání

veřejnosti, zvýšeného zatížení veřejných rozpočtů a oslabení konkurenceschopnosti. Je důležité si uvědomit, že udržitelné hospodaření nejprve vytváří hodnoty, které lze následně využívat – obrácený postup není dlouhodobě funkční. Bylo by proto vhodné, aby o těchto otázkách rozhodovali lidé s hlubším porozuměním principům hospodaření a jeho dlouhodobým dopadům.

V čem vidíte největší význam a potenciál SVOL?

SVOL je v ČR nejsilnější organizací sdružující nestátní vlastníky lesů. Jejich existence, ač se to možná mnohým nezdá, je zásadním přínosem pro všechny vlastníky lesů. SVOL je totiž přirozeným partnerem pro všechny instituce při jednáních a při zastupování či prezentaci zájmů lesníků.

Občas slyším od některých členů, že by SVOL měl dělat spíše tohle, nebo tamto. Jindy zase nesplnil zcela jejich očekávání. Jen si ale představte zastupovat zájmy vlastníků lesů s rozlohou od jednoho po tisíce hektarů, nebo vlastníka lesa na HS 19 a 13. Každému musí být jasné, že každý takový člen má jiné problémy i jiná očekávání ohledně způsobu a intenzity jejich řešení.

Přesto jsem přesvědčen, že SVOL má velmi důležitou a nezastupitelnou úlohu i důvěru svých členů. Členství každého, i malého

vlastníka lesů, je důležité, protože počet členů legitimizuje požadavky organizace, která je zastupuje. Tohle je nutné mít na paměti.

Na řešení kterých stěželných témat chcete ve SVOLu navázat? Jaké jste si stanovil osobní cíle?

V rámci republikového výboru SVOL působím již delší dobu. Aktivně se věnuji především oblasti subvencí pro lesní hospodaření a legislativě. V současné době je nutné dotáhnout novelu lesního zákona, která se nás jako vlastníků lesů nejvíce dotýká zejména kvůli různým snahám o pozměňovací návrhy směřující k omezení hospodaření vlastníků lesů nebo k rozšiřování našich povinností (v době rozhovoru byla novela lesního zákona ve druhém čtení). Zejména k ministerstvem dopravy navrhovanému pozměňovacímu návrhu o přenesení odpovědnosti za ochranná pásma podél liniových staveb v lesích jsme absolvovali několik jednání. Také očekávám, že bude potřeba se znovu věnovat novele zákona o myslivosti, protože aktuální návrh obsahoval příliš mnoho kontroverzních ustanovení a velmi pravděpodobně ve stávajícím znění touto sněmovnou neprojde. Bez hledání společného řešení s hlavními aktéry není možné novelu realizovat, což byla pro vlastníky lesů bohužel promarněná příležitost.

Jana Divišová, PR manažer

OTÁZKA NAVÍC

JAK ČASTO SE PŘI SVÉM VYTÍŽENÍ DOSTANETE DO LESA A ČÍM VÁS OSOBNĚ LES NABÍJÍ?

Ne tak často, jak bych si přál. Vnímám, že mým posláním je hledat rovnováhu mezi očekáváními vlastníka, zaměstnanců, dodavatelů prací nebo třeba i návštěvníků lesa. Není to vždy jednoduché a nikdy to není jednotvárné (smích). Nejvíce mě nabíjí dobře odvedená práce. Když se procházím po jakémkoliv lesnickém úseku a vidím, jak se kolegům daří obnova lesa, výchovný zásah nebo třeba natřené zábradlí na mostku u lesní cesty, mám z toho radost. Je skvělé vidět, že za námi zůstávají hodnoty. Každý lesník má úžasnou tvůrčí práci, někdy sice náročnou, ale pokud se v ní najde, je to v jeho lese vidět.

Postup implementace strategie EU...

pokračování ze str. 2

s přísnou ochranou je (zřejmě i na základě stávajících negativních zkušeností) jednoznačně preferován specifický management ve prospěch chráněných a ohrožených druhů či přírodních stanovišť. Podrobnosti viz

Vedle jednání k BDS 2030 je míra podpory biodiverzity, odolnosti a adaptace na změny klimatu předmětem jednání k **implementaci evropského Nařízení o obnově přírody (NRL)**, které je na rozdíl od zmíněné strategie právně závazné (přímo použitelné). SVOL na základě písemných žádostí postupně získal nominace do celkem čtyř expertních skupin k NRL – Suchozemské ekosys-

témy (Natura 2000), Lesní ekosystémy, Nástroje implementace a také do řídicího orgánu, kterým je Horizontální koordinační platforma.

Nástrojem pro implementaci NRL je tzv. Národní plán na obnovu přírody (NPOP), na jehož přípravu jsou dva roky a kde si každý členský stát stanoví postup k plnění cílů NRL. Návrh NPOP musí být předložen EK do 1. 9. 2026 a po schválení bude do jednoho roku zveřejněn. Pro vlastníky lesů jsou nejzásadnější ukazatelé pro lesní ekosystémy, kterými jsou všechny lesy bez ohledu na jejich kategorizaci. Členský stát tak bude muset do roku 2030 prokázat rostoucí

trend u povinného ukazatele týkajícího se „četnosti běžných druhů lesních ptáků“ a dále u 6 ze 7 ukazatelů, kterými jsou: „stojící mrtvé dřevo, ležící mrtvé dřevo, zásoba organického uhlíku, podíl lesů s převahou původních druhů dřevin, druhová rozmanitost dřevin, podíl lesů s bohatou věkovou strukturou a propojení (konektivita) lesů“. Jedním ze zásadních úkolů expertních skupin je tedy navrhnout, který z uvedených ukazatelů je z hlediska zajištění jeho rostoucího trendu v podmínkách ČR nejvíce problematický. S tím souvisí skutečnost, že provedený výběr nelze až do roku 2050 změnit.

Navazujícím úkolem expertních skupin bude stanovit tzv. uspokojivé úrovně vybraných ukazatelů podle aktuální míry plnění i pre-

dikce jejich předpokládaného vývoje. K tomu mají být k dispozici interpretační vodítka EK. Výjimka z rostoucího trendu přichází v úvahu pouze z důvodů rozsáhlých lesních požárů či přírodních disturbancí, popř. větších změn klimatu. Aktuálně zvažovaným způsobem implementace těchto ukazatelů do naší národní legislativy je jejich uplatnění v rámci připravované platby za ekosystémové služby lesů (viz § 46a aktuálně projednávané novely lesního zákona).

Pro představu SVOL o názorech lesnické veřejnosti byla součástí výše zmíněného dotazníku na semináři v Třebíči také otázka na **výběr zmíněných ukazatelů lesních ekosystémů**. Podle předpokladů bylo za nejproblematictější uka-

zatel v rámci lesních ekosystémů označeno „stojící mrtvé dřevo“ z důvodu bezpečnosti osob a majetku. Poměrně překvapivě se může jevit druhé místo ukazatele „propojení“ lesů. Vzhledem k avizovanému záměru MŽP „oživit“ v souvislosti s BDS 2030 také problematiku územních systémů ekologické stability (biocenter a biokoridorů v lesích) se již jeví tato obava v jiném světle. Podrobnosti viz obr. 2 na straně 2.

Bohužel z pohledu vlastníků lesů je v tuto chvíli jisté pouze to, že SVOL se bude dané problematice (BDS 2030 i NRL) nadále intenzivně věnovat a o dosažených výsledcích jednání bude své členy průběžně informovat.

Ing. Tomáš Dohnanský, odborný pracovník SVOL

Príspevky na hospodaření v lesích

Výplata žádostí o příspěvky na hospodaření v lesích (tituly: B-obnova lesů, D-ekologické a šetrné technologie, H-vyhotovení LHP, I-ochrana lesa) podaných v roce 2023 je ukončena z 95 %. Celkem bylo podáno 16,7 tis. žádostí za 3,5 mld. Kč, včetně příspěvků pro státní lesy spolufinancovaných z evropských zdrojů prostřednictvím Národního plánu obnovy. V roce 2024 bylo podáno 19 tisíc žádostí za 2,7 mld. Kč. Aktuálně probíhá administrace žádostí podaných v 1. pololetí 2024.

Podle sdělení Ministerstva zemědělství bylo v **ve 2. pololetí 2023 celkem podáno 10,6 tis. žádostí za 1,439 mld. Kč. K 11.3.2025 bylo schváleno 97 % z požadované výše, vyplaceno bylo 95 %**

z požadované výše. Zbývá dokončit administraci v krajích s vysokým počtem žádostí na jednoho řešitele – Středočeský a Jihočeský kraj. Detail dle jednotlivých krajů uvádí tabulka č. 1.

V 1. pololetí 2024 bylo podáno celkem 8,7 tis. žádostí za 1,35 mld. Kč. K 11. 3. 2025 bylo schváleno 39 % žádostí (pokyn ke schvalování vydalo MZ 7. 3. 2025), **výplata bude zahájena v nejbližších dnech.** Detail dle jednotlivých krajů uvádí tabulka č. 2.

Ve 2. pololetí 2024 bylo celkově podáno 10,7 tis. žádostí za 1,269 mld. Kč. Pro tento soubor žádostí v letošním rozpočtu zatím nemá MZe potřebné finanční prostředky, probíhají jednání o využití finančních

prostředků z různých zdrojů, zatím bez závazného výsledku. Kraje tudíž nedostaly pokyn k administraci žádostí. Detail dle jednotlivých krajů uvádí tabulka č. 3.

Žádosti podané v 1. pololetí 2025 by za standardní rozpočtové situace měly být schvalovány a vypláceny v posledním čtvrtletí 2025, v tuto chvíli MZe nevyklučuje zpoždění z výše uvedených důvodů.

Ministerstvo zemědělství připravuje změnu nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti, ve znění pozdějších předpisů, s uvažovaným počátkem účinnosti novely od 1. 1. 2026.

Základní rámec novely spočívá v aktualizaci nařízení vlády podle změn v souvisejících právních předpisech, odstranění podmínek souvisejících s již ukončeným financováním z Národního plánu obnovy a v diskuzi o sazbách vybraných příspěvků. K diskuzi je podle MZe postupný návrat od finančního příspěvku na následnou péči o výsadby k finančnímu příspěvku na zajištění lesních porostů, či otázka zachování stávajícího rozsahu finančního příspěvku na ochranu lesa v období odeznívající kůrovcové kalamity.

S uvažovanými náměty MZe oslovilo také krajské úřady, s nimiž plánuje osobní projednání dne 2. 4. 2025. 20. března byl SVOL požádán o zaslání hrubého nástinu témat SVOL týkajících se možných úprav stávajících pravidel finančních příspěvků na hospodaření v lesích, a to do 1. 4. 2025 tak, aby mohly být oba návrhy vzájemně posouzeny a projednány. Za SVOL budeme žádat aktualizaci sazeb příspěvků, neboť kumulovaná míra inflace za období od poslední novelizace nařízení vlády činí 28,2 %. Budeme také usilovat o větší podporu vlastníků lesa, kde došlo ke ztrátě produkční funkce lesa v důsledku kůrovcové kalamity, a hledat motivační řešení pro podporu lesnických spolků. V průběhu měsíce dubna mají být uvažované změny v detailu projednány se SVOL a s ministerstvy obrany a životního prostředí. Následně bude provedena technická příprava legislativního materiálu a zahájeno jeho projednávání, aby byl návrh vládou České republiky schválen s dostatečným předstihem před uvažovaným počátkem účinnosti novely z důvodu nutných úprav informačních systémů a plánování rozpočtu.

Připravila Ing. Marie Růžková s využitím informace z MZe dne 20. 3. 2025

Tabulka č. 1 Žádosti o finanční příspěvky (lesnické tituly B, D, I, H) podané ve 2. pololetí r. 2023						
podací místo	předáno z modulu		schváleno**		vyplaceno**	
	Kč	ks	stav k 11. 3. 2025	%	stav k 11. 3. 2025	%
Hlavní město Praha	161 888 Kč	5	146 888 Kč	100 %	146 888 Kč	100 %
Středočeský kraj	193 191 965 Kč	1 047	179 562 765 Kč	94 %	152 937 306 Kč	80 %
Jihočeský kraj	136 480 438 Kč	538	108 297 076 Kč	81 %	103 711 226 Kč	77 %
Plzeňský kraj	142 989 681 Kč	778	143 260 048 Kč	100 %	143 260 048 Kč	100 %
Karlovarský kraj	35 590 672 Kč	113	35 647 076 Kč	100 %	35 647 076 Kč	100 %
Ústecký kraj	50 469 366 Kč	156	49 045 196 Kč	100 %	49 045 196 Kč	100 %
Liberecký kraj	28 838 211 Kč	280	28 183 817 Kč	99 %	28 183 817 Kč	99 %
Královéhradecký kraj	85 016 931 Kč	700	84 853 089 Kč	100 %	84 853 089 Kč	100 %
Pardubický kraj	73 170 927 Kč	852	69 950 739 Kč	100 %	69 692 279 Kč	99 %
Kraj Vysočina	361 709 706 Kč	3 377	341 863 036 Kč	100 %	341 863 036 Kč	100 %
Jihomoravský kraj	76 304 183 Kč	523	73 885 501 Kč	100 %	73 885 501 Kč	100 %
Olomoucký kraj	102 542 605 Kč	307	97 896 360 Kč	100 %	97 896 360 Kč	100 %
Zlínský kraj	87 868 483 Kč	668	86 625 684 Kč	99 %	86 625 684 Kč	99 %
Moravskoslezský kraj	64 901 116 Kč	265	65 945 336 Kč	100 %	65 945 336 Kč	100 %
CELKEM BDI+H	1 439 236 172 Kč	10 609	1 365 162 611 Kč	97%	1 333 692 842 Kč	95%

* Malý procentní zbytek do 100 % mohou představovat žádosti, u nichž byla data předána, ale žádost nebyla doručena podacímu místu.
** Malý procentní zbytek do 100 % představuje objem zejm. žádostí částečně zamítaných.

Tabulka č. 2 Žádosti o finanční příspěvky (lesnické tituly B, D, I, H) podané v 1. pololetí 2024

podací místo	předáno z modulu		schváleno	
	Kč	ks	stav k 11.3.2025	%
Hlavní město Praha	27 235 Kč	3	- Kč	0 %
Středočeský kraj	172 326 977 Kč	851	- Kč	0 %
Jihočeský kraj	144 566 562 Kč	1 294	79 266 061 Kč	55 %
Plzeňský kraj	105 304 254 Kč	663	101 294 813 Kč	99 %
Karlovarský kraj	25 052 022 Kč	111	9 662 059 Kč	38 %
Ústecký kraj	30 664 031 Kč	134	23 025 982 Kč	71 %
Liberecký kraj	18 177 994 Kč	199	17 354 174 Kč	99 %
Královéhrad. kraj	67 419 551 Kč	441	28 463 408 Kč	42 %
Pardubický kraj	62 637 739 Kč	619	28 071 431 Kč	44 %
Kraj Vysočina	322 549 194 Kč	2 765	137 713 094 Kč	41 %
Jihomoravský kraj	113 611 002 Kč	539	27 360 984 Kč	24 %
Olomoucký kraj	121 959 092 Kč	294	25 697 419 Kč	21 %
Zlínský kraj	98 973 193 Kč	571	31 790 546 Kč	31 %
Moravskosl. kraj	68 362 461 Kč	247	27 062 723 Kč	40 %
CELKEM BDI+H	1 351 631 307 Kč	8 731	536 762 694 Kč	39 %

Tabulka č. 3 Žádosti o finanční příspěvky (lesnické tituly B, D, I, H) podané v 2. pololetí 2024

podací místo	předáno z modulu		ke schválení	schváleno**	
	Kč	ks		stav k 11. 3. 2025	%
Hlavní město Praha	1 415 177 Kč	5	1 415 177 Kč	- Kč	0 %
Středočeský kraj	146 322 012 Kč	1 015	143 875 114 Kč	- Kč	0 %
Jihočeský kraj	125 313 047 Kč	1 625	119 371 109 Kč	- Kč	0 %
Plzeňský kraj	126 649 160 Kč	732	127 059 061 Kč	- Kč	0 %
Karlovarský kraj	29 875 962 Kč	120	29 225 078 Kč	- Kč	0 %
Ústecký kraj	25 781 650 Kč	159	21 533 218 Kč	- Kč	0 %
Liberecký kraj	17 860 539 Kč	243	17 773 883 Kč	- Kč	0 %
Královéhradecký kraj	70 907 029 Kč	702	69 867 174 Kč	- Kč	0 %
Pardubický kraj	51 636 459 Kč	798	51 099 093 Kč	- Kč	0 %
Kraj Vysočina	326 247 202 Kč	3 454	321 232 012 Kč	- Kč	0 %
Jihomoravský kraj	69 288 802 Kč	563	64 036 317 Kč	- Kč	0 %
Olomoucký kraj	130 406 317 Kč	352	125 861 560 Kč	- Kč	0 %
Zlínský kraj	102 416 601 Kč	706	101 303 889 Kč	- Kč	0 %
Moravskoslezský kraj	44 865 842 Kč	232	41 149 709 Kč	- Kč	0 %
CELKEM BDI+H	1 268 985 799 Kč	10 706	1 234 802 394 Kč	- Kč	0 %

Možnosti praktické aplikace EUDR u nestátních vlastníků lesů v ČR

Po nedávném odkladu použitelnosti Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2023/1115 ze dne 31. května 2023 o dodávání na trh Unie a vývozu z Unie některých komodit a produktů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů a o zrušení nařízení (EU) č. 995/2010 (dále jen „EUDR“) zájem o tuto problematiku mezi dotčenými subjekty podle očekávání poněkud „ochladl“. SVOL však i nadále vyvíjí aktivity k úplnému zrušení či zásadní revizi EUDR, a to jak samostatně, tak ve spolupráci s dalšími partnerskými organizacemi.

Na poli vlastní implementace EUDR jsou v tuto chvíli aktivní zejména službové firmy nabízející softwarové (SW) řešení nebo komplexní poradenství včetně veškeré administrativy. Proto je vhodné zopakovat si dosud známé skutečnosti, stručně popsat **praktický postup aplikace EUDR a upozornit na úskalí některých řešení.**

EUDR se týká dřeva (produktů z něho) vyprodukovaných po 29. 6. 2023 a uvedených na trh po 30. 12. 2025, a to včetně fyzických osob nepodnikajících, uvádějících dřevo na trh jednorázově (např. 1x za několik let). Z toho vyplývá, že příslušné prohlášení o náležité péči (DDS) je nutno podat včas, nejpozději ve 4. kvartálu 2025. Předpokládané zařazení ČR do kategorie zemí s nízkým rizikem k 30. 6. 2025 nebude mít na tuto skutečnost žádný vliv. Přinese však určité zjednodušení administrativy spojené se systémem náležité péče (SNP).

Obdobně jako u EUTR platí i v případě EUDR povinnost neporušovat při těžbě a prodeji dřeva národní legislativu (lesní zákon, zákon o ochraně přírody a krajiny a nově i účetní, daňové a pracovní právní předpisy). Další dva požadavky EUDR týkající se odlesňování a znehodnocování lesa v podobě, jak jsou v EUDR definovány, nepřicházejí v podmínkách ČR v úvahu (např. přeměna lesa na zemědělské využití, změna původních lesních porostů na lesní plantáže).

EUDR se vztahuje na tyto činnosti a způsoby uvádění dřeva na trh:

- domácí produkce (v rámci ČR) - prodej, dar, distribuce, komerční použití (např. pokud jsou ze surového dřeva s kódem HS 4403 vyrobeny kůly HS 4404) – to se netýká vlastní spotřeby mimo podnikání (palivové dříví, kůly na oplocenky, oplocenky apod.),
- zpracování zakoupeného produktu na jiný produkt (např. pokud je ze surového dřeva s kódem HS 4403 vyrobeno řezivo HS 4407),
- vývoz – prodej, dar, distribuce, komerční použití (je v kompetenci celních orgánů),
- dovoz – dtto.

Praktický postup aplikace EUDR je následující:

- 1) vytvoření systému náležité péče (SNP)
- 2) registrace do platformy EUDR v systému TRACES NT (IS EUDR)
- 3) podání nového prohlášení o náležité péči (DDS) včetně geolokalizace těžby po vykonání náležité péče
- 4) předání referenčního (a ověřovacího) čísla odběratelům dříví

- 5) sledování celkového množství dodaného dříví ve vztahu k DDS

Ad 1) Vytvoření systému náležité péče (SNP)

SNP spočívá v popisu postupů a praktickém zajištění shromažďování a archivace informací o těžbě a prodeji dřeva po dobu 5 let (včetně geolokalizací). Vhodné je zde popsat specifické případy těžby dřeva (např. v lokalitách ochrany přírody, u spoluvlastnických a nakoupených či směněných pozemků), vyráběné produkty ze dřeva (obalové materiály /např. palety/, odpady /piliny, odřezky/, popř. směsné produkty /např. papír, desky na bázi dřeva/). I v rámci zjednodušené SNP lze doporučit alespoň rámcové posouzení složi-

tosti dodavatelského řetězce a rizik obcházení EUDR, resp. smísení s produkty neznámého původu. Novou povinností vyjma malých a středních podniků je každoroční aktualizace informací o SNP prostřednictvím internetu.

Smyslem SNP je, aby při větším než zanedbatelném riziku nebo při opodstatněné obavě, např. některých NGO, se včas předešlo uvedení daného dřeva na trh. Současně je nutno o tom neprodleně informovat Národní lesnický institut (NLI) jako hlavní příslušný orgán a poskytnout mu nezbytnou součinnost při kontrolní činnosti.

V uvedeném duchu připravujeme vzory SNP, které nejpozději k 30. 6. 2025 poskytneme našim členům. Vzory pro vývoz, popř. dovoz budou mít obecnější podobu vzhledem k různým prováděcím předpisům k EUDR v jednotlivých členských státech. V zásadě pů-

opakujících se chyb, kterou našim členům zpřístupníme po odstranění zásadních nedostatků IS EUDR. Aktuálně přetrvává problém s registrací pro domácí producenty, zejména fyzických osob podnikajících (FOP). Registraci fyzických osob nepodnikajících neumožňuje IS EUDR vůbec. Pro domácí produkci lze aktuálně využít pouze DIČ (to však není veřejně dostupným) a pro dovozce a vývozce číslo EORI (domácí producenti bez importu a exportu zboží nemají číslo EORI, většina fyzických osob podnikajících navíc není plátcem DPH). Ideální by proto bylo umožnit registraci FOP pomocí IČO a fyzických osob nepodnikajících pomocí jejich rodného čísla. Velkým problémem u FOP je nemožnost přidělit roli (např. zplnomocněného zástupce) již vytvořenému subjektu bez čísla EORI.

na celý kalendářní (hospodářský) rok na základě ročního těžebního projektu. DDS lze samozřejmě podat i ad hoc po provedení konkrétní těžby, např. na základě záměru odvozu, tím se však násobně zvyšuje počet referenčních čísel nejen u vlastníků lesa, ale zejména u jejich odběratelů. Dalším rizikem je nemožnost odvozu dříví, popř. možnost šíření kůrovce, v případě déletrvajícího kolapsu IS EUDR.

S uvedeným „časovým oknem“ úzce souvisí možnost podání DDS za celý lesní majetek (LHC, úsek) nebo za nižší jednotky prostorového rozdělení lesa (oddělení až porostní skupinu či etáž), opět se zásadním dopadem na počet referenčních čísel.

Specifikem je činnost zplnomocněného zástupce (zmocněnce), který podává DDS v zastoupení vlastníka lesa (zmocnitele). Tímto zmocněncem může být obchodní společnost, ale např. i sousední větší vlastník lesa, vykupující dříví od drobných vlastníků. Přestože odpovědnost za soulad s EUDR je vždy na straně zmocnitele, je vhodné jej na tuto skutečnost upozornit také v kupní smlouvě (včetně jeho odpovědnosti za soulad provedené těžby s národní legislativou).

Systém podávání DDS je tvořen několika postupně navazujícími režimy (stavy) DDS. Pro praktického uživatele je nejdůležitější možnost změny DDS do 72 hodin od odeslání do IS EUDR, pokud však již nebylo využito v řetězci. **Přehled těchto režimů DDS poskytneme našim členům společně se vzory systému náležité péče.**

Místo podání DDS lze někdy pouze odkazovat na již předložené DDS, vždy však po ověření vykonání SNP. To je využitelné např. při prodeji řeziva na pile pocházejícího z jedné dodávky dřeva (zodpovědnost za soulad s EUDR zůstává na dodavateli dřeva).

Vlastní geolokalizaci těžby (pozemek do 4 ha = bod, pozemek nad 4 ha = polygon odpovídajícího tvaru) lze provést několika způsoby:

- a) manuálním zákresem z integrované mapy IS EUDR – pracovní a nepřesný způsob (dostupná mapa je bez bližšího místopisu). Po doplnění mapových podkladů může být využitelný zejména drobnými vlastníky lesa (jejich zplnomocněnými zástupci).
- b) importem dat připravených ve formátu GeoJson – poloautomatizovaný způsob vyžadující SW umožňující přípravu dat (např. aplikace ČÚZAK, lesnický evidenční SW, vlastní GIS aplikace). Vlastníci lesa jej budou zřejmě využívat nejvíce ze všech možností, předpokládá však odpovídající úpravy lesnických SW.

pokračování na str. 7 ➤

jde o aktualizované vzory ÚHÚL pro EUTR s vypuštěním opatření ke zmírnění rizik (shromažďování dalších informací, nezávislé audity atd.) včetně jejich každoročního přezkumu.

Ad 2) Registrace do platformy EUDR v systému TRACES NT (IS EUDR)

IS EUDR umožňuje dotčeným subjektům včetně vlastníků lesů registrovat se v několika rolích (jako operátor = hospodářský subjekt /HS/, jako obchodník a jako zplnomocněný zástupce), které lze mezi sebou libovolně kombinovat. Dalším důležitým krokem u větších vlastníků lesů je přidělení rolí v IS EUDR oprávněným zaměstnancům.

K postupu registrace existuje informace NLI včetně

Ad 3) Podání nového prohlášení o náležité péči (DDS) včetně geolokalizace těžby po vykonání náležité péče

Nové DDS při plánované těžbě dřeva může vlastník lesa podat jako HS, popř. jako zplnomocněný zástupce jiného HS (fyzické osoby nepodnikající nebo mikropodniku), a to před uvedením na trh, tj. u domácí produkce ideálně po uzavření kupní smlouvy (smlouvy o prodeji nastojato, smlouvy o samovýrobě apod.) Výsledkem podání DDS je získání dvou čísel (referenčního sloužícího k předávání informace o původu dřeva v řetězci a ověřovacího sloužícího k ověření relevance této informace).

Zejména u větších lesních majetků lze z důvodu minimalizace administrativy doporučit podání DDS

Výskyt lesních škodlivých faktorů v roce 2024 a očekávaný stav v roce 2025

Hlášení o výskytu lesních škodlivých faktorů za rok 2024, která Lesní ochranná služba obdržela, reprezentují jako obvykle v posledních letech necelých 70 % celkové výměry lesních pozemků v Česku. Ve smyslu tohoto omezení je nutné chápat i dále uváděné číselné údaje, pokud není výslovně uveden přepočtený celkový výměr lesů. Evidovaný objem poškození vykázal meziročně významný pokles (z 5,9 mil. m³ dřevní hmoty v roce 2023 na 4,6 mil. m³ v roce 2024).

Abiotická poškození

Rekordně teplý rok 2024 byl charakterizován odchylkou +2,0 °C nad dlouhodobým teplotním normálem, stanoveným z hodnot let 1991–2020. Příznivější byla srážková bilance, dosahující přibližně 113 % dlouhodobého srážkového normálu (bez zahrnutí „povodňového“ měsíce září se však jednalo jen o 95 %!). Abiotické vlivy způsobily v roce 2024 evidované poškození ve výši cca 2,9 mil. m³. Dominoval opět vítr, který poškodil cca 2,1 mil. m³ dřevní hmoty (nejvíce v Jihočeském kraji – cca 420 tis. m³). Sněhem bylo poškozeno cca 130 tis. m³ a námrazou cca 16 tis. m³. Škody suchem byly hlášeny v objemu cca 560 tis. m³ (nejvíce v Jihomoravském kraji – cca 105 tis. m³). Žloutnutí smrku bylo evidováno na úhrnné rozloze cca 20 tis. ha. Pozdními mrazy z jara loňského roku bylo dle hlášení poškozeno cca 335 ha lesních porostů.

Biotičtí škodliví činitelé

Působením biotických škodlivých činitelů bylo podle evidence poškozeno cca 1,7 mil. m³ dřevní hmoty, dominantně i nadále přemnoženým podkorním hmyzem na smrku.

Podkorní hmyz

V roce 2024 bylo evidováno přes 1,4 mil. m³ vytěženého smrkového kůrovcového dříví, což představuje meziroční pokles o téměř 60 % (Obr. 1). Jde prakticky výlučně o hmotu napadenou lýkožroutem smrkovým, který je obvykle v koruně doprovázen I. lesklým a I. severským. Pokud objem evidovaný v roce 2024 přepočteme na celkovou rozlohu lesů v Česku (hlášení pokrývají 69 % rozlohy lesů), dostaneme se na hodnotu více než 2 mil. m³ vytěžené smrkové kůrovcové dřevní hmoty. V přepočtu na výměr tuzemských smrkových porostů představuje tento objem v průměru přibližně 1,7 m³/ha. (obr. 1).

Na severní Moravě a ve Slezsku, kde byla kůrovcová situace v prvních letech kalamity nejhorší, došlo ke zlepšení stavu nejdříve. Napadení porostů se zde relativně ustálilo, aktuálně spíše stagnuje, avšak dlouhodobě na dosti vysoké úrovni. Pokles objemu kůrovcových těžeb souvisel především s výrazným úbytkem starších pro I. smrkového nejatraktivnějších smrkových porostů nižších a středních poloh. Nejhorší stav je aktuálně evidován v západních Čechách (území Plzeňského kraje) a na severovýchodě Česka (území Moravskoslezského a Olomouckého kraje). K meziročnímu zhoršení situace v žádném z krajů nedošlo.

Přemnoženým podkorním hmyzem jsou sužovány také další, zejména jehličnaté dřeviny. V případě borovice lesní se jedná především o oblast středních Čech a jižní a ji-

hozápadní Moravy. Evidovaný objem borové kůrovcové dřevní hmoty dosáhl v roce 2024 objemu cca 24 tis. m³. Těžby modřínu napadeného podkorním hmyzem byly hlášeny v objemu cca 6,5 tis. m³, jedlového kůrovcového dříví bylo vytěženo cca 5,6 tis. m³ a napadení jasanu lýkohuby bylo v rozsahu cca 3 tis. m³.

Listožravý, savý a ostatní hmyz

Listožravý hmyz byl v roce 2024 evidován na úhrnné rozloze cca 300 ha (Obr. 2). Na listnácích se jednalo především o žíry komplexu housenek obalečů a píďalek na dubech (cca 120 ha). Na jehličnatých dřevinách byl výskyt hlášen ze zanedbatelné rozlohy cca 75 ha.

U savého hmyzu byl v roce 2024 evidenčně podchyten výskyt korovnice kavkazské na jedli v rozsahu cca 20 ha a zejména pak výskyt rychle se šířící invazní ploštice síťnatky dubové na Hodonínsku z rozlohy cca 225 ha dubových porostů.

Z tzv. ostatního hmyzu šlo především o poškození působené žírem dospělců klikoroha borového na úhrnné ploše cca 2,4 tis. ha (nejvíce na Vysočině a ve Středočeském kraji). Poškození působené ponravami chroustů bylo hlášeno z úhrnné rozlohy cca 25 ha (Královhradecký kraj).

Obratlovci

Poškození drobnými hlodavci bylo v roce 2024 evidováno na ploše více než 1 tis. ha (více než 500 ha bylo hlášeno z území kraje Jihomoravského).

Poškození lesa spárkatou zvěří (okus, ohryz, loupání) trvá i nadále na velmi vysoké úrovni a představuje limitující faktor obnovy jedle a listnatých dřevin i pro odrůstání zalesnění těmito dřevinami. Bez ochrany oplocením nebo intenzivními nátěry repelentů je provádění obnovy a zalesňování zejména jedlí a listnáčů v současnosti prakticky nemyslitelné.

Houbové a ostatní patogeny

Výskyt houbových patogenů v roce 2024 byl velmi vysoký. Chřadnutí až odumírání dřevin (zejména smrku) všech věkových tříd působí václavky, které v Česku zůstávají dlouhodobě fytopatologicky nejvýznamnějšími dřevokaznými houbami. V roce 2024 bylo evidováno cca 195 tis. m³ vytěženého václavkového dříví (nejvíce v Moravskoslezském kraji – cca 120 tis. m³). Možné bylo pozorovat častý výskyt listových skvrnitostí. Na borovicích se jednalo nejčastěji o sypavky, které byly hlášeny na plochách cca 800 ha. Padlí dubové bylo evidováno na rozloze cca 700 ha (nejvíce v Moravskoslezském kraji). V důsledku odumírání jasanu (tzv. nekróza jasanu), kterou způsobuje houbový patogen voskovice jasanová, často v souběhu s výskytem původců kořenových hnilob, byly za uplynulý rok hlášeny těž-

by v rozsahu cca 39 tis. m³. Grafióza jilmů působená houbou *Ophiostoma novo-ulmi* vedla opět k chřadnutí až odumření mnoha jedinců. Především na javorech klenech byla i v roce 2024 monitorována sazná nemoc kůry způsobená houbou *Cryptostroma corticale*. Chřadnutí dubových porostů s příznaky tracheomykózního onemocnění zůstává na stejné úrovni jako v předchozím roce. Odumírání borovic v Povltaví, pozorované od léta 2023, nadále pokračuje. Primární příčinou tohoto odumírání je však sucho, nikoliv houbové patogeny. Z poloparazitických rostlin byl opakovaně pozorován nárůst výskytu jmelí bílého na jedli a na borovici a stále hojně je také na listnácích.

Výhled na rok 2025

Vzhledem k narušení statické stability lesních porostů realizací rozsáhlých nahodilých těžeb v průběhu kůrovcové kalamity, představuje významnou hrozbu vznik větrných polomů. Nepříznivé povětrnostní podmínky (nadprůměrné teploty, nízké srážky) posledních měsíců mohou ve vybraných oblastech ústít v ohrožení lesů suchem. Vysokou míru pozornosti je nutné i nadále věnovat opatřením ochrany lesa před podkorním hmyzem, obzvláště ve smrkových porostech. Hlavní prioritou musí být pečlivé vyhledávání, včasné zpracování a účinná asanace aktivních kůrovcových stromů a napadené dřevní hmoty! Nedostatků v ochraně lesa způsobujících, že i relativně malá kůrovcová ohniska zůstávají velice často bez včasné asanace a je tak umožněno nové napadení

okolních stromů a potažmo rozvoj kůrovcové gradace. Ze zmíněných cca 1,4 mil. m³ evidovaných kůrovcových těžeb v uplynulém roce bylo před odvozem asanováno pouze cca 30 % dřevní hmoty. Nebezpečí změny současného příznivého trendu vývoje kůrovcové situace a opětovné rozhoření kůrovcové kalamity je proto stále vysoce aktuální (dosud bylo během let 2015–2024 kůrovci napadeno po přepočtu na celou výměru lesa přibližně 100 mil. m³ smrkové dřevní hmoty, přičemž současná „živá“ zásoba smrkových porostů byla dle dat NLI z SLHP ke konci roku 2023 odhadována na cca 390 mil. m³). Přemnožený podkorní hmyz ohrožuje rovněž řadu dalších dřevin (především jehličnatých), jako např. borovici, modřín nebo jedli, proto i porostům těchto jehličnanů je potřeba věnovat patřičnou pozornost z pohledu provádění opatření ochrany lesa.

Riziko možné aktivizace přemnožení listožravého hmyzu se spíše dále snižuje a pro rok 2025 je prognóza spíše příznivá. Význam odpovědných kontrol výskytu, zejména pak u kalamitního škůdce bekyně mnišky (přestože dochází k postupnému omezování potenciálně ohroženého území vlivem kůrovcové kalamity), však nadále platí. U savého hmyzu lze předpokládat obdobný stav jako v roce předchozím. Zlepšení stavu letos nelze očekávat u škod způsobených kalamitním škůdcem klikorohem borovým. Také v jeho případě bude důležité provádět pravidelné kontroly sazenic a popř. opakovaně realizovat jejich ošetření. V oblastech kalamitního výskytu budou zůstávat v půdě i nadále vysoké počty ponrav chroustů, korespondující s rozsahem poškození dřevin. Predikce vývoje početnosti drobných hlodavců je obtížná a rozsah jimi působeného poškození závisí na souběhu více faktorů, proto nelze vyloučit stagnaci zvýšené míry vznikajících škod, ke kterým dochází především v souvislosti s loňským semenným rokem dubu a buku. Je proto potřeba i nadále počítat s možností nárůstu rozsahu ochrany lesních kultur před poškozením hlodavci. V oblasti poškození lesa zvěří je otázkou doslovné priority, zasadit se o koncepční změnu přístupu, kdy obnova a ochrana lesa, tedy zájmy lesního hospodářství, musí mít absolutní přednost před zájmy mysliveckého hospodaření. Vzhledem k dlouhodobě přetrvávajícím vysokým teplotám a obdobím sucha lze očekávat pokračování trendu zvýšeného výskytu komplexních chorob a dřevokazných hub, včetně kořenových hnilob.

Poděkování

Příspěvek vznikl za podpory Ministerstva zemědělství v rámci smlouvy na zajištění Lesní ochranné služby a institucionální podpory č. MZE-R00123.

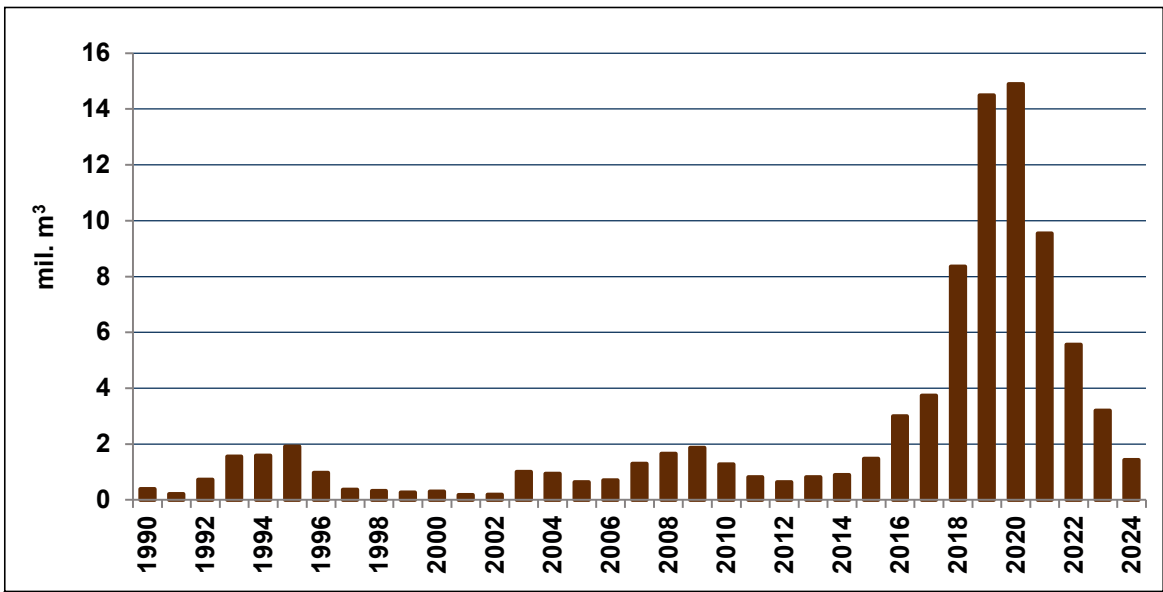
Za kolektiv autorů:

Ing. Bc. Jan Lubojácký, Ph.D.

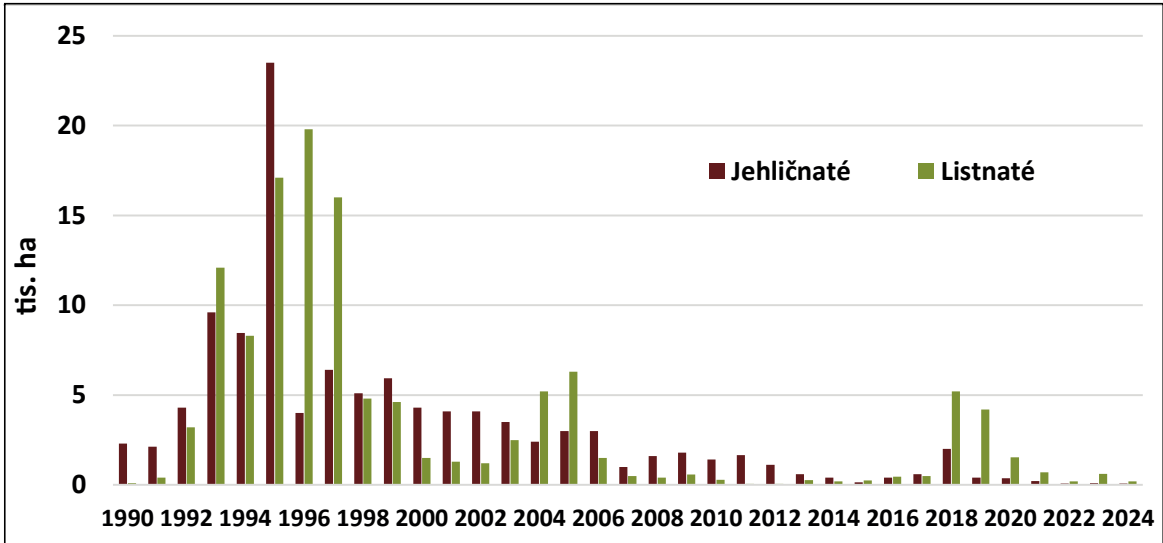
Lesní ochranná služba

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

Obr. 1: Evidovaný objem vytěženého smrkového kůrovcového dříví v letech 1990–2024

Obr. 2: Evidovaný výskyt listožravého hmyzu v Česku v letech 1990–2024

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

SP SZP

5. kolo příjmu žádostí

5. kolo příjmu žádostí intervencí rozvoje venkova ze Strategického plánu Společné zemědělské politiky 2023-2027 bude probíhat pouze prostřednictvím Portálu farmáře **v termínu od 29. dubna 2025 od 8:00 hodin do 20. května 2025 do 18:00 hodin.**

Předběžně stanovený finanční objem, v němž budou po příjmu žádostí v 5. kole doporučeny projekty k další administraci dle jednotlivých intervencí je uveden v tabulce. Pro srovnání uvádíme předběžné alokace stanovené při vyhlášení 3. kola příjmu žádostí v roce 2024.

Intervence	Alokace 2025 – 5. kolo (Kč)	Alokace 2024 – 3. kolo (Kč)
35.73 Technologické investice v lesním hospodářství	466 875 000	373 437 500
Záměr a) Investice do technologií pro hospodaření v lesích - držitelé lesů		
Záměr c) Investice do lesních školek		
Záměr d) Investice do základního zpracování dřeva		
36.73 Investice do lesnické infrastruktury	597 600 000	956 000 000
Záměr a) Investice do lesních cest		
Záměr b) Stavební investice do skladů dříví		
37.73. Technologie snižující emise GHG a NH3	747 000 000	1 195 000 000
40.73 Vodohospodářská opatření v lesích	38 900 000	74 547 800
43.73 Neproduktivní investice v lesích	48 600 000	93 294 800
44.73 Přeměna porostů náhradních dřevin	0	181 835 900
45.73 Investice do nezemědělských činností	373 272 000	597 500 000
CELKEM	2 272 475 000	3 471 616 000

Pozn.: Konečná částka může být upravena podle aktuálního kurzového přepočtu, podle stavu plnění finančního plánu, či může být navýšena o případné nevyčerpané prostředky z předchozích kol příjmu žádostí.

Zdroj: SZIF

Možnost praktické aplikace...

pokračování ze str. 5

c) automatizovaným odesláním dat přes elektronické rozhraní (API = přímé předávání dat mezi IS EUDR a IS HS) – zřejmě půjde o spíše výjimečný způsob vzhledem k vyšším nákladům na jeho pořízení.

Důležitou funkcí IS EUDR z hlediska ochrany dat je možnost skrytí geolokalizace pro celé deklarované množství, popř. pro jednotlivé položky (těžby).

Ad 4) Předání referenčního (a ověřovacího) čísla odběratelům dříví
Aktuálně se zvažují dva základní způsoby předávání referenčních čísel odběratelům dříví:

- 1) na účetních dokladech (dodací/výkupní lístek, faktura, boreta...) – nevýhodou je možnost úniku informací do nepovolených rukou a jejich zneužití. To se týká zejména umístění QR kódu s geolokalizací přímo na těchto dokladech.
- 2) prostřednictvím datové schránky – výhodou je zamezení úniku informací mimo oprávněné osoby odběratele.

Ad 5) Sledování celkového množství dodaného dříví ve vztahu k DDS
Sledování celkového množství dodaného dřeva umožňuje předejít překročení množství dřeva uvedeného v DDS, které je považováno za nesoulad s požadavky EUDR. Množství je nutno sledovat podle jednotlivých referenčních čísel a stanovených období. Minimalizace počtu referenčních čísel v daném roce je proto velmi vhodná i z tohoto důvodu.

Podání dalšího DDS ze strany vlastníka lesa (HS) přichází v úvahu zejména v těchto případech:

- a) naplnění množství dříví v již podaném DDS (důvodem může být chybný odhad, zvýšený podíl nahodilých těžeb na majetku apod.),
- b) uplynutí stanoveného (např. ročního) období (v tomto případě je nutno nenaplnění množství zdůvodnit a uchovat po dobu 5 let),
- c) při výkupu dříví vlastníkem lesa jako zplnomocněným zástupcem fyzických osob nepodnikajících.

Závěr
Nejjednodušší aplikací EUDR pro vlastníky lesa je podání DDS na celý lesní majetek (LHC) na základě ročního těžebního projektu, tj. před započatím těžebních prací, a zaslání příslušného referenčního (a ověřovacího) čísla odběrateli prostřednictvím datové schránky či jiným zabezpečeným způsobem (mimo běžnou účetní korespondenci). Tento způsob „vypořádání se s EUDR“ je např. doporučován státním, obecním a středně velkým až velkým soukromým vlastníkům lesů v Německu samotným Spolkovým ministerstvem pro výživu a zemědělství. Podobné řešení údajně připravují také Lesy České republiky, s.p. V případě rizikových lokalit z hlediska zájmů ochrany přírody či z jiných důvodů (spolu-vlastnické majetky, nově nakoupené či směněné pozemky apod.) může být vhodnější podání samo-

statního DDS od úrovně lesnického úseku, přes úroveň několika oddělení až po porostní skupinu (etáž).

Některé lesnické SW firmy již aktuálně připravují komplexní propojení problematiky EUDR s ostatními moduly jejich výrobních a evidenčních SW včetně příslušných školení pro jejich uživatele. Uživatelům je nabízen kvalitativní posun současné evidenční praxe ve výrobě, odvozu a odbytu dříví. Podle stávajících poznatků včetně ověřených zahraničních informací však lze k samotnému EUDR přistoupit podstatně jednodušším způsobem.

Pravděpodobný je navíc vznik jednotného geoportálu v gesci NLI pro potřeby ověřování geolokací a poskytování technické pomoci HS včetně vlastníků lesů. Pokud bude takový portál obsahovat odpovídající služby pro vlastníky lesa bez lesnického SW, bude to pro jejich potřeby zcela dostačující a finančně nenáročné řešení. Vlastníkům lesů proto doporučujeme vyčkat na další relevantní informace od SVOL a při implementaci EUDR se neukvapovat. Současně i nadále vyvíjíme úsilí, aby toto nařízení, které je ve svém důsledku jen další administrativní a finanční zátěží pro vlastníky lesů, bylo zrušeno.

Závěrem si dovoluji znovu upozornit na velmi zdařilou publikaci NLI obsahující např. vzor plné moci pro zplnomocněného zástupce či scénáře aplikace EUDR pro různé lesní majetky – https://www.uhul.cz/wp-content/uploads/Voditka_EUDR-CR-final.pdf.

Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL

Inzerce

VYŘÍDÍME VÁM DOTACI I FINANCOVÁNÍ

Poctivá skandinávská technika od P & L, spol. s r. o., Oslavice 206, 594 01 Oslavice
tel.: +420 724 141 801, e-mail: les@pal.cz
www.pal.cz

Servis,
za kterým stojí lidé

Účast ekologických spolků v řízení o přestupcích podle ZOPK

JUDr. Ing.
Martin Flora, Dr.
advokát

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, (dále jen „ZOPK“) od svého vstupu v účinnost zaručuje v ustanovení § 70 občanským sdružením, jejichž hlavním předmětem činnosti podle stanov je ochrana přírody a krajiny (podle aktuální úpravy obsažené v občanském zákoníku jde o zapsané spolky, proto je v dalším textu k jejich označení použit pojem „ekologické spolky“), právo na informace o všech zahajovaných správních řízeních, v nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny. Současně ZOPK v tomto paragrafu založil ekologickým spolkům právo stát se účastníkem zahajovaných správních řízení, což od roku 2004 v čl. 9 odst. 3 paralelně stanoví i Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Aarhuská úmluva), publikovaná pod č. 124/2004 Sb.m.s. Až do 31. 12. 2017 se možnost účastnění ekologických spolků týkala všech správních řízení, v nichž mohly být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny. Od 1. 1. 2018 byla tato možnost (mj. s odkazem na zjištěné případy zneužití účastnění) zúžena pouze na řízení vedená podle ZOPK, což byl stav trvající až do konce roku 2023, kdy byla možnost účastnění ekologických spolků rozšířena i na řízení podle jiných předpisů, jsou-li v nich vydávány správní akty nahrazující rozhodnutí vydávaná podle ZOPK (typicky např. jednotné environmentální stanovisko).

Ekologické spolky svého práva účastnit se zahajovaných správních řízení zhuště využívaly, mnohdy k nelibosti ostatních účastníků, někdy i k nelibosti orgánů veřejné správy, před nimiž bylo řízení vedeno. Díky tomu se v průběhu času vytvořila relativně bohatá

judikatura, podrobně popisující podmínky, které musí být splněny, aby ke vzniku účastnění ekologických spolků v řízení došlo, jakož i okruh námitek, jež mohou být ze strany ekologických spolků v řízení uplatněny.

Jednou ze specifických otázek, kterou se soudy ve svých rozhodnutích zabývaly, byla i otázka účastnění ekologických spolků v řízeních o uložení pokuty za spáchaný přestupek, popřípadě (dříve) pokuty za správní delikt. V tomto směru zastávala judikatura dlouhodobě názor vyjádřený zejména v rozsudku Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 28. 3. 2017 č. j. 7 As 311/2016–31, že ekologické spolky se řízení o uložení pokuty na základě § 70 ZOPK účastnit nemohou, neboť „z důvodu specifické povahy správního trestání by možnost účasti ekologických spolků představovala nevhodnou a nečekanou ingerenci soukromoprávních subjektů do práv obviněného v takovém řízení, se kterou česká koncepce správního trestání nepočítá. NSS současně uzavřel, že „§ 70 ZOPK směřuje na budoucí zásahy, tedy že se má jednat o řízení rozhodující o tom, zda má nebo nemá v budoucnu dojít k nějakému zásahu do přírody a krajiny, nikoliv o řízení vyjadřující se zpětně k zásahu, který již proběhl.“ Citované hodnocení převzala i komentářová literatura (např. Vomáčka, V., Knotek, J., Konečná, M., a Hanák, J., Dienstbier, F., Průchová, I. Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář. 1. Vydání. Praha: C H. Beck, 2018 s. 540). Rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2017 č. j. 7 As 311/2016–31 je v právní praxi dobře znám, méně je však již známo, že byl napaden včasnou ústavní stížností, která byla nálezem ze dne 18. 12. 2018 sp.

zn. II.ÚS 1685/17 sice zamítnuta, ovšem ne proto, že by se Ústavní soud se závěry NSS o nemožnosti účastnění ekologických spolků v řízeních o správních deliktech a přestupcích bezesbytku ztotožnil, nýbrž proto, že neshledal dostatečně závažná porušení základních práv dotčeného ekologického spolku. Ve věci účastnění však Ústavní soud v předmětném nálezu vyjádřil právní hodnocení odlišné od NSS, totiž že ustanovení § 70 ZOPK účast ekologických spolků v sankčním řízení umožňuje, aniž by přitom docházelo k porušení práv obviněných. Tento názor (patrně proto, že byl vyjádřen pouze v odůvodnění nálezu s jinak zamítavým výrokem), představoval cosi jako časovanou nálož, čekající na své oživení v jiném řízení.

K tomu došlo v roce 2023, kdy Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) usnesením rozhodla, že ekologický spolek Greenpeace Česká republika není účastníkem řízení vedeného ČIŽP ve věci odpovědnosti za přestupky podle § 88 odst. 2 písm. n) a p) ZOPK přičítané státnímu podniku Lesy České republiky, s. p. v souvislosti s jeho činností na území EVL Východní Krušnohoří a na území NPR a EVL Praděd a spočívající v porušení podmínek rozhodnutí o výjimkách a za absenci povinného souhlasu podle ZOPK. Usnesení ČIŽP o vyloučení z účastnění bylo potvrzeno i Ministerstvem životního prostředí (MŽP), s tím, že § 68 zákona č. 250/2016 Sb., o zákona o přestupcích, vymezuje okruh účastníků řízení taxativně, přičemž přestupkové řízení není řízením vedeným podle ZOPK, a proto se na ně možnost účastnění vyplývající z § 70 ZOPK nevztahuje; účastnění ekologických spolků nelze dovodit ani z Aarhuské úmluvy.

Proti rozhodnutí MŽP se Greenpeace Česká republika neúspěšně bránil žalobou u Městského soudu v Praze. Soud sice odmítl důvody, na nichž své rozhodnutí postavilo MŽP, ztotožnil se však se závěry správního orgánu prvního stupně a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ekologický spolek ovšem proti rozsudku Městského soudu v Praze podal kasační stížnost a NSS, který o ní rozhodl dne 29. ledna 2025 rozsudkem č.j. 2 As 371/2023–34, mu dal zapravdu, přičemž se s odkazem na právní hodnocení, „dřímající“ do té doby v nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2018 sp. zn. II.ÚS 1685/17, **zcela odklonil od závěrů vyjádřených dříve v jeho vlastním rozsudku ze dne 28. 3. 2017 č. j. 7 As 311/2016–31 a fakticky je odmítl jako naprosto nesprávné.** Přitom uvedl, že v projednávané věci je třeba posoudit, zda řízení o spáchání přestupku podle ZOPK je řízením podle téhož zákona, neboť tato úvaha je pro závěr o účastnění environmentálního spolku v řízení o přestupku spáchaném podle ZOPK stěžejní. V tomto ohledu NSS uzavřel, že nemá pochybnost o tom, že formule použité zákonodárcem v § 70 odst. 2 a § 70 odst. 3 ZOPK je třeba vnímat jednotně, tedy tak, že ve všech řízeních vedených podle ZOPK ve smyslu § 70 odst. 3 tohoto zákona mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona. V návaznosti na to zdůraznil, že Greenpeace Česká republika se domáhal účasti v přestupkovém řízení, v němž bylo společnosti Lesy České republiky, s. p. kladeno za vinu spáchání přestupků podle § 88 odst. 2 písm. n) a p) ZOPK a uvedl, že nemá pochybnost o tom, že správní orgán v řízení o přestupku podle § 88 ZOPK

vede řízení také podle tohoto zákona, nikoli pouze podle zákona o přestupcích. Bez použití ZOPK řízení o odpovědnosti za přestupky podle § 88 odst. 2 písm. n) a p) ZOPK vést nelze. Podle názoru NSS lze tedy uzavřít, že přestupkové řízení vedené s Lesy České republiky, s. p. podle ZOPK je řízením podle téhož zákona ve smyslu jeho § 70 odst. 3. S odkazem na uvedené dospěl NSS k závěru, že se Městský soud v Praze dopustil procesního pochybení, které mohlo mít vliv na zákonnost jeho rozsudku, že současně rozhodnutí MŽP o odvolání podaném Greenpeace Česká republika proti usnesení ČIŽP o jeho vyloučení z řízení je nezákonné. Proto NSS napadený rozsudek i rozhodnutí MŽP zrušil s tím, že MŽP musí v dalším řízení o odvolání Greenpeace Česká republika znovu rozhodnout, vázáno přitom názorem NSS. Úplné znění rozsudku NSS č. 2 As 371/2023–34 je k dispozici na webových stránkách Nejvyššího správního soudu www.nssoud.cz.

Lze tak uzavřít, že ve světle předmětného nového rozhodnutí NSS se nejen Lesy České republiky, s. p., nýbrž i další vlastníci lesů mohou do budoucna dočkat stavu, kdy se do řízení o přestupcích podle ZOPK, které s nimi bude zahájeno (budiž při tom připomenuto, že ZOPK pokrývá každý les několika vrstvami ochranných pravidel), jako účastník přihlásí ekologický spolek. Je přitom pravděpodobné, že spolek bude v takovém řízení poukazovat spíše na přítěžující nežli na polehčující okolnosti, zvláště půjde-li o řízení zahájené na základě jeho vlastního udání, a že bude v řízení apelovat spíše na zvýšení sankce, nežli na její snížení; nepůjde-li samozřejmě o ekologický spolek založený vlastníky lesů.

3 otázky pro...

Michal Bartoška, předseda Asociace ekologického vytápění dřevem

Vaše asociace vznikla poměrně nedávno. Můžete prosím přiblížit co Vás vedlo k jejímu založení a kdo jsou Vaši členové? Jaké jsou hlavní cíle asociace?

Asociace pro ekologické vytápění dřevem vznikla jako reakce na stále častější opomíjení dřeva jako plnohodnotného a ekologického zdroje tepla. Statistická data ukazují, že velká část projektů nových rodinných domů už komín vůbec neobsahuje, a 20 % lidí si myslí, že topení dřevem brzy skončí.

Naším cílem je tyto mýty vyvracet a poskytovat odborné, nezávísle a pravdivé informace o moderním a ekologickém vytápění dřevem. Chceme zajistit, aby lidé i odborníci měli přístup k aktuálním legislativním a technickým informacím, které dnes paradoxně chybí i na úrovni státní správy.

Kolika % se podílí dřevo na vytápění českých domácností a průmyslu? Je vytápění dřevem ekologické a udržitelné i do budoucna?

V České republice využívá palivové dřevo k vytápění přibližně 23,3 % domácností, což představuje přes jeden milion domácností. Tento údaj zahrnuje jak domácnosti, které používají dřevo jako hlavní zdroj tepla, tak i ty, které ho kombinují s jinými palivy. U průmyslu je tento podíl nižší, protože zde dominují fosilní paliva a elektřina, ale roste význam využívání biomasy, zejména štěpky a pelet.

Moderní vytápění dřevem je ekologické i udržitelné, pokud se provádí správně. Klíčové jsou efektivní technologie. Moderní kamna, kotle a krby splňují přísné emisní normy a při správném spalování produkují minimum znečištění. Na

rozdíl od plynu či elektřiny není dřevo závislé na importu nebo distribučních sítích, což zvyšuje energetickou bezpečnost domácností. A to je v současné době jeden z dalších klíčových argumentů.

V lednu letošního roku Evropská komise zveřejnila návrh prováděcího aktu k ekodesignu lokálních topidel na pevná paliva, který nařizuje povinné připojení lokálních topidel na dřevo k elektrické síti kvůli automatické regulaci vzduchu a snížení emisních limitů CO₂ u topidel na dřevo. Jaké by to s sebou přineslo dopady? Jaký je aktuální vývoj projednávání návrhu?

Povinnost připojení na elektrickou síť by zrušila jednu z hlavních výhod vytápění dřevem, tedy nezávislost. Náklady na nové technologie a úpravy spalovacích komor by vedly k radikálnímu růstu cen a zásadně by se omezila nabídka na trhu. Výrobci stále investují do vývoje nových topidel, tlak na tak rychlé změny, které jsou na hraně proveditelnosti by ale vedl k pro-

pouštění a zániku menších firem. Kvůli finanční náročnosti by si lidé nemohli dovolit výměnu starých topidel za nové, z pohledu tohoto nařízení vyhovující modely. Emise by se tak nezměnily.

Evropská komise odložila projednávání návrhu na neurčito. Regagovala tak na silný tlak ze strany českých a evropských odborných organizací. Česká republika patřila mezi nejaktivnější odpůrce návrhu – AEVD, Hospodářská komora ČR, Asociace podniků topeňské techniky, Klastr Česká peleta a další organizace koordinovaly rozsáhlou mediální a politickou kampaň, která vedla k otevření širší diskuse na evropské úrovni. Odklad projednávání neznamená definitivní zrušení návrhu, ale dává prostor pro jeho přepracování a nalezení kompromisu.

Politika krajiny nebo „politická“ krajina?

Přibližně od jara loňského roku probíhala jednání ustavených pracovních skupin k tzv. Politice krajiny. Jedná se o strategický dokument, jehož cílem je koordinovaný a dlouhodobý přístup k využívání a ochraně krajiny v ČR s definováním klíčových problémů, identifikací příčin a návrhem opatření pro zlepšení jejího stavu. Strategii by měla ještě před koncem svého mandátu schvalovat vláda ČR.

Byly ustaveny tyto pracovní skupiny:

Skupina 1: Kulturní hodnoty

Skupina 2: Voda v krajině

Skupina 3: Lesní hospodářství

Skupina 4: Biodiverzita a obnova přírody

Skupina 5: Krajinné plánování

Skupina 6: Zemědělská krajina

Skupina 7: Financování opatření

Skupina 8: Informovanost a vzdělání

Potřebnost podobného materiálu v našich podmínkách je jistě nezpochybnitelná, nicméně již samotné složení pracovní skupiny (PS) Lesní hospodářství naznačovalo, kam se bude celý materiál po obsahové stránce ubírat. Převažujícími členy PS byli zástupci jednostranně zaměřených, ekologicky orientovaných subjektů. Hospodářcí subjekty zastupoval pouze SVOL a Lesy ČR, s. p., jejichž role však byla zpočátku spíše pozorovací. Dodatečně byla umožněna účast zástupců MZe.

Prakticky od samého počátku jednání tak byla nepřiměřeně protěžována podpora biologické rozmanitosti na úkor ostatních funkcí lesů v krajině, a to včetně témat, která s problematikou krajiny jako takové nesouvisí, nebo jen velmi okrajově. Patrná byla snaha o prosazování jediného (přírodě blízkého) způsobu lesního hospodaření prakticky ve všech lesích bez ohledu na jejich přírodní a porostní podmínky a kategorizaci lesů. Dalším stěžejním tématem bylo ponechávání mrtvého dřeva k zetlení ve všech jeho podobách, včetně částí celých lesních

porostů, a časové odklady myšlných těžeb těchto porostů.

Na úvodním setkání všech PS přitom ministr životního prostředí konstatoval, že hlavní tématem této politiky je přispět k řešení nedobrého stavu zemědělské krajiny včetně preferencí opatření na zemědělské půdě. Úzká měla být rovněž návaznost na stávající koncepční materiály k problematice krajiny (včetně Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035). Z nich měly být vybrány přínosné cíle a opatření, které měly být vhodným způsobem použity pro řešení problematiky.

Ve skutečnosti pracovala PS Lesní hospodářství v opačném režimu. Vytvářely se nové formulace již několikrát řešených problémů a ze stávajících cílů či opatření v oblasti lesního hospodářství bylo využito pouze minimum informací. Jako poměrně nestandardní lze hodnotit i samotný průběh jednání, která byla svolávána ve „vlnách“ po různých dlouhých obdobích klidu. Nové podklady byly často zasílány těsně před dalším jednáním PS. Na připomínky tak bylo zpravidla velmi málo času.

Za zcela neadekvátní dosavadnímu průběhu jednání pak lze považovat verzi materiálu PS Lesní hospodářství z ledna 2025. Zde se znovu objevily již několikrát odmítnuté formulace, které v takto ucelené podobě nebyly vůbec diskutovány a fakticky by znamenaly opuštění principů trvale udržitelného hospodaření v ČR. Jednalo se zejména o tyto návrhy opatření:

- Identifikace a zrušení dotačních titulů, které oslabují odolnost přírodních ekosystémů k roku 2027;
- V pravidelných intervalech se na úrovni vlády řeší synergie dotací ve vztahu k podpoře biodiverzity a ochraně přírody;
- Omezení maximální velikosti holé seče na 50 % stávajících hodnot;
- Zrušení lhůt pro zalesnění a zajištění porostu v rámci novelizace lesního zákona;
- Vypustit omezení týkající se minimální míry zakmenění (zápoje). Vlastník by měl mít možnost svobodně se rozhodnout, jak hustý les bude pěstovat;
- Zvýšit podíl přirozené obnovy a obnovy s využitím přípravných dřevin na 60 % v roce 2030;
- V novele vyhlášky 456/2021 Sb. vypustit minimální počty sazenic a zrušit rovnoměrné rozmístění sazenic po ploše;
- Analýza dalších možností zvýšení rozlohy území s důslednou ochranou nad rámec současných MZCHÚ, NP a 1. a 2. zón CHKO.

Ke shodě na textu tak došlo v rámci PS v otázce priority, kterou je „Vytvářet, chránit a udržitelně obhospodařovat pestré lesy přizpůsobené klimatickým podmínkám při respektu k jejich mimoprodukčním funkcím“ **a ve strategických cílech:**

F.1. Vhodná diverzifikace lesnického managementu a hospodářských způsobů zajistí obnovu a vývoj (stanovištně vhodných) porostů tak, aby odpovídaly co nejvíce přírodním a porostním podmínkám a naplňovaly cíle jednotlivých kategorií lesů a

F.2. Zalesňování, obnova lesů a péče o ně zvyšují ukládání uhlíku v lesích a prodlužují časovou periodu jeho uvolňování.

Pouze částečná shoda již byla na zahrnutí a názvech opatření a úkolů pro naplňování cílů (alternativní text je uveden v hranatých závorkách):

F.1.1.

Výběr vhodných způsobů hospodaření, popř. specifického managementu v rámci krajiny, odpovídajících přírodním a porostním podmínkám a kategorizaci lesů

F.1.2.

Zvyšování druhové pestrosti lesů

F.2.1.

Motivace vlastníků k trvale udržitelnému hospodaření

F.2.2.

Účinnější a ekonomicky efektivnější nástroje a formy ochrany přírody

F.2.3.

[Zvyšování ukládání uhlíku zalesněním] a přirozenou nebo indukovanou sukcesí [zalesněním] nevyužívaných a málo výnosných zemědělských půd

F.2.4.

[Zvyšování ukládání uhlíku převodem na přírodě blízkou strukturu lesa [ve vhodných podmínkách] jako prevence rizika kalamit a uvolňování uhlíku]

F.2.5.

[Zvyšování ukládání uhlíku zvýšením podílu [biotopových stromů a] tlejícího dříví] [Zvyšování ukládání uhlíku zvýšením podílu ponecháváním tlejícího dříví diferencovaně podle stanovišť]

F.2.6.

[Zvyšování ukládání uhlíku/odklad uvolnění uhlíku odkladem myšlných těžeb] [Zvyšování ukládání uhlíku odkladem myšlných těžeb u části lesních porostů v nepříznivých lokalitách]

F.2.7.

Úprava stavů spárkaté zvěře na úrovni odpovídající stavu lesního ekosystému

Zmíněná, převážně legislativní opatření by tedy v případě jejich schválení vládou ČR mohla v blízké době vyvolat potřebu další novely

lesního zákona nad rámec stávajících, aktuálně projednávané v Parlamentu ČR...

Výsledný text práce PS Lesní hospodářství je plný alternativních textů a nesouhlasných komentářů a jeho další osud je poměrně nejistý. Aktuálně byl postoupen nadřízené „Horizontální“ operační PS, která by měla rozporné texty znovu posoudit a rozhodnout o jejich dalším osudu. Z tohoto důvodu SVOL požádal ministra životního prostředí o nominaci svého zástupce do této PS, odpověď jsme zatím neobdrželi.

Do dalšího vývoje dokumentu se může nově zapojit také širší veřejnost, a to prostřednictvím speciální webové stránky Politiky krajiny (<https://www.politikakrajiny.cz/>). Zde naleznete základní informace o projektu, prezentace z konference konané v lednu 2025 a v sekci „ke stažení“ bude v průběhu března 2025 k dispozici samotný text Politiky krajiny k připomínkám. Ten bude možno připomínkovat pomocí formuláře (<https://www.politikakrajiny.cz/participace/>).

Jakýmsi mottem Politiky krajiny v souhrnném textu ze všech PS má být „Vize krajiny do roku 2050“. Zde SVOL navrhl následující úpravu bodu (7): „Lesy jsou odolné, zdravé a vytvářejí prostředí, ve kterém se cítíme dobře. Jsou druhově, **prostorově**, věkově, **popř. i prostorově** pestré a přizpůsobené měnícím se klimatickým podmínkám. Hospodářské lesy poskytují hojnost dříví při současném respektu k jejich mimoprodukčním funkcím, **ve vhodných podmínkách zde** uplatňujeme zde přirozenou obnovu a nepasečné způsoby hospodaření.“

Ptáte se proč? Protože vize by měla být sice ambiciózní, ale současně reálná...

Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL, 17. 3. 2025

Inzerce

Zhodnocení dříví ve spolupráci se SVOL obchodní s. r. o.

Hlavní myšlenkou při zakládání společnosti bylo dosáhnout lepšího zhodnocení dřevní hmoty členů SVOL. Od samého začátku jsme intenzivně pracovali na plnění tohoto slibu. V roce 2024 jsme ve spolupráci s členem SVOL, společností Ostravské městské lesy a zeleň s.r.o., uspořádali v Ostravě prezenční aukci dříví. Tato akce nás mnohé naučila a věřím, že i připravila na další kroky v tomto roce i v letech následujících. Díky této, pro všechny zúčastněné strany, úspěšné akci jsme se dohodli na jejím opakování.

Během roku 2024 jsme navázali kontakt s dalšími členy SVOL, kteří prezenční aukce pořádají. Na základě těchto jednání byli všichni členové SVOL na podzim roku 2024 informováni o termínech a místech prezenčních aukcí v celé ČR v dražební sezóně 2024/2025. Jako významnou možnost jsme všem nabídli předběžnou registraci na konkrétní dražbu a rezervaci množství. Bohužel, ne všichni této možnosti využili, a proto se nemohli dražeb zúčastnit. Věřím, že v nadcházejícím dražebním období, kdy členům SVOL nabídneme stejnou možnost účasti, využije tento zajímavý a finančně lukrativní způsob zhodnocení zejména těch nejvyšších sortimentů.

Dražby dříví v roce 2025 se spoluúčastí SVOL obchodní:

Zbiroh – delší dobu jsme hledali partnera z řad členů SVOL na západě Čech, který by byl ochotný spolupracovat na dražbě a měl k tomu patřičné zázemí. Děkuji všem členům, které jsme oslovili a kteří měli zájem spolupracovat. Převážně to však skončilo na výběru vhodné lokality. Pomocnou ruku nám podal jeden z největších členů, Lesy Colloredo-Mannsfeld spol. s.r.o. Akce byla realizována na klíč pro tradičního dražitele DEBLICE – lesy s. r. o., také člena SVOL. Ve dnech 20.–26. února letošního roku proběhla, věřím že ne poslední, dražba v pěkném prostředí lesních porostů nedaleko Zbirohu. Celkem bylo shromážděno

přes 1000 m³ dříví. Na tuto dražbu se zaregistrovalo a dodalo dříví 17 vlastníků, včetně řady členů SVOL.

Ostrava – ve spolupráci se společností Ostravské městské lesy a zeleň, s.r.o., jsme již druhým rokem vstoupili do koordinace a zajištění dražby dříví v lokalitě Ostrava. Letos se akce zúčastnilo 6 vlastníků a bylo nabídnuto 560 m³ dřeva.

Sušice – SVOL obchodní se přidružila ke členovi SVOL, společnosti Jihozápadní dřevařská a.s., a nabídla vlastníkům možnost realizovat dříví i v lokalitě Sušice, kde

má náš partner sklad. Dražby se zúčastnilo 12 vlastníků a bylo nabídnuto 830 m³ dřeva.

Vzhledem k pozitivní odezvě členů SVOL budeme v této činnosti pokračovat. Děkuji všem, se kterými jsme mohli na letošních dražbách spolupracovat a těším se na další dražební sezónu.

Dovolím si v rámci zpětné vazby uvést několik postřehů z letošního roku:

- Doporučuji registrovat se na dražbu předem, protože na poslední chvíli to již většinou není možné z důvodu vyčerpání kapacity skladu. Na podzim opět rozešleme

výzvu a registrace bude možná přes SVOL obchodní.

- Dříví je dobré si prohlédnout buď v průběhu dražby, nebo po jejím ukončení, kdy lze porovnat ceny za daný dražený kus. Na dražbách bylo cca 30 % dříví kvalit B, C, D i horší. V současnosti o toto dříví kupující nemají zájem a nacení ho minimální cenou.
- Jako vodítko vám pro příští rok připravíme katalog vad a kvalit, které nedoporučujeme na aukci vozit.
- Na trhu se objevilo velké množství běžných MD oddenků kvality B/C, což se odrazilo i na ochotě kupovat takové kusy na dražbě za vyšší ceny. Zpeněžení kvalitních kusů však bylo nadstandardní.
- Ze dřevin je stabilně zájem o kvalitní sortimenty DB, OR, MD. U ostatních dřevin jako JS, JV, TR, DBČ, OL, JL atd. je to vždy více méně „sezónní“ záležitost. Opět ale musím zmínit, že o cenné sortimenty kvalit I a II je i v těchto dřevinách zájem.

Ing. Petr Král, jednatel SVOL obchodní s.r.o.

Exkurze belgických lesníků a vlastníků soukromých lesů

Pro členy Královské lesnické společnosti z Belgie (Société Royale Forestière de Belgique) zorganizoval SVOL ve spolupráci se svými členy, Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti a dalšími partnery týdenní studijní cestu zaměřenou na aktuální problémy lesnického hospodaření v ČR. V týdnu od 9. do 13. září 2024 se cesty zúčastnilo celkem 40 belgických lesníků a vlastníků soukromých lesů pod vedením pana Nicolase Dassonwilla, který také zajišťoval anglicko/francouzské a německo/francouzské překlady prezentovaných informací.

1. den

Exkurze začala v pondělí 9. září dopoledne ve Strnadlech, kde účastníky přivítal Jiří Novák, náměstek ředitele Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i. Po shlédnutí prezentací zaměřených na **představení činnosti SVOLu a spolupráce VÚLHM s praxí** proběhla návštěva v laboratořích Útvaru biologie a šlechtění lesních dřevin zaměřená na činnost Národní banky explantátů lesních dřevin.

Poté se společnost přesunula do Opočna na tamní Výzkumnou stanici VÚLHM, kde byl krátce představen aktuální pěstební výzkum. Pokračovalo se návštěvou akreditované laboratoře „Školkařská kontrola“ a prezentací praktických ukávek testování obalů a postupů výsadby.

Další část programu se odehrála na majetku **Lesy Colloredo-Mansfeld s.r.o.**, kde Ladislav Šimerda přiblížil problematiku lesního hospodaření na soukromém lesním majetku. První ukázka proběhla v porostní skupině s rozvinutou přirozenou obnovou jedle bělokoré. V souvislosti s její nutnou ochranou oplocením proti okusu zvěří směřovaly dotazy účastníků nejen k ekonomice ochrany, rozsahu oplocených ploch na jednotlivých lokalitách, ale i k související legislativě – záměra o myslivosti a jeho novely v ČR. Pro nás bylo velmi překvapivé, že zastoupení jedle bělokoré v belgických lesích je zcela nepatrné, a to zejména vzhledem ke klimatickým podmínkám v Belgii (nedostatečná půdní a vzdušná vlhkost). Diskutována byla i problematika minimální výměry honitby, v Belgii je to 50 ha.

Druhá ukázka byla věnována dlouhodobému převodu lesa na skupinovitě výběrný způsob na bohatém stanovišti (SLT 3D). I přes dlouhou převodní dobu (více než 80 let) se nepodařilo zcela naplnit představy o cíle výběrného lesa z mnoha důvodů (imise a odumírání jedle, kontinuita zásahů, nedostatek atmosférických srážek ...). Belgická delegace však vysoce ocenila dosažení smíšeného, věkově, prostorově a druhově rozmanitého lesa i úctu k předchozí práci lesních hospodářů a návaznost současných opatření při naplňování jejich odkazu při převodu na výběrný les.

V rámci třetí zastávky jsme navštívili Oboru Opočno s ukázkami techniky přeměny smrkových monokultur a problematikou stavu lesa a mysliveckého hospodaření

v oboře, včetně prezentace trofejí zvěře mufloní, daňčí a jelena sika Dybowského. Ukončení prvního exkurzního dne proběhlo pod dominantami 135letého douglaskového porostu, kde bez ohledu na pozdní večerní hodiny stále neutichal zájem belgických lesníků o provenience douglasky, pěstební techniku i využití dřeva.

2. den

Po noclehu v Deštném v Orlických horách bylo zahájení druhého dne exkurze umístěno na zdejší nejvyšší horu Velkou Deštnou (1116 m n.m.), která leží na majetku **Jana Kolowrata Krakowského** z Rychnova nad Kněžnou. V prostoru pod vrcholem uvítali účastníky správce majetku Martin Fojt a vedoucí Správy Kolowratských lesů Pavel Havran, kteří se po krátkém představení lesního majetku věnovali problematice obhospodařování horských lesů se všemi souvisejícími současnými i historickými faktory (imise, škody sněhem a námrazou, depozice dusíku apod.). I přes nepřízeň počasí (zataženo, deštivo) pak všichni účastníci nadšeně vystoupali na vyhlídkovou věž na vrcholu hory.

Druhá zastávka byla věnována technickým aspektům pěstování horských lesů (využití harvesterů a lanovek, rozčleňování porostů

apod.), přeměnou porostů náhradních dřevin, změně druhové skladby ve vztahu k ekonomice hospodaření a systému mysliveckého hospodaření.

Další zastávka na Mezivrší byla věnována problematice funkcí lesa a možností jejich vyváženého plnění v lesích privátních vlastníků. Bylo konstatováno nedostatečné ocenění funkcí poskytovaných vlastníky lesa celé společnosti. Na poslední zastávce exkurze po majetku Kolowratských lesů byl prezentován přístup k řešení situace v mladých převážně smrkových porostech silně poškozených zvěří. Šlo zejména o zpřístupnění porostů a iniciaci přirozené obnovy tak, aby při předpokládaném rozvoji hnilob po poškození zvěří nedošlo k velkoplošnému rozpadu bez zajištění přípravy další generace lesa.

V druhé části dne pokračovala exkurze návštěvou **Semenářského závodu LČR, s.p. v Týništi nad Orlicí**. Vedení exkurze se ujal Jakub Dvořák a seznámil účastníky

s provozem a aktivitami semenářského závodu včetně systému označování a evidence osiva v ČR. Diskutovány byly rozdíly v pojetí semenářské problematiky v rámci Evropy apod. Na závěr se účastníci exkurze rozloučili s průvodci, kteří v prvních dvou dnech koordinovali překlady informací a přesuny mezi majetky Jiřím Novákem a Dušanem Kacálkem.

3. den

Ve středu čekal na účastníky exkurze celodenní program v lesích Mendelovy univerzity v Brně, který připravil vedoucí oddělení rozvoje a pedagogiky **Školního lesního podniku Masarykův les Křtiny** Lumír Dobrovolný. První kroky exkurze vedly k Máchovu památníku, kde proběhlo úvodní představení Školního lesního podniku, seznámení s jeho posláním a činnostmi, nadstandardním poskytováním ekosystémových služeb lesů ve vztahu k veřejnosti, důrazem na estetiku lesa a také problémy souvisejícími s rekreační funkcí lesů. Účastníkům byl představen koncept pěstování pestrých lesů a modely hospodaření na majetku. V lokalitě Klepačov byli seznámeni s převodem na výběrný les, kde dominují jedle, smrky a buky. Po prohlídce pilařského provozu v Olomučanech následovala ukázka převodu na les trvale tvořivý tzv. Dauerwald s využíváním jednotlivého a skupinového výběru freestyle pěstební techniky a ukázka kombinované obnovy se zalesněním dubem. Velký zájem vzbudily ukázky práce s cílovými stromy v probírkách. Exkurzi v univerzitních lesích zakončila návštěva rezervace Habruvecká bučina, kde byl představen koncept biodiverzity a sítě biotopových prvků.

4. den

Další den byla pro naše belgické hosty připravena exkurze na lesním majetku **pana Jerome Colloreda Mansfeld ve Zbirohu**, kde se jim věnoval ředitel Lesní správy Zbiroh Robin Ambrož.

Venkovní ukázky byly zaměřené na zakládání porostních směsí a adaptaci lesních porostů na klimatickou změnu, ochranu les-

ních porostů, pěstování douglasky a školkařskou činnost. Součástí exkurze byla i zastávka v semeném porostu jedle, kde měli možnost vidět při práci trhače. Zajímavá byla i diskuze o vlastnických právech a úrovni ochrany přírody v obou státech. Celá exkurze se nesla v duchu přátelské atmosféry, která byla umocněna i návštěvou firemní pěstitelské pánence.

Po návštěvě majetku pana Colloreda Mansfelda převzal výpravu Stanislav Janský ze **Správy veřejného statku města Plzně**. Cestou na ubytování v oblasti měli hosté možnost prohlédnout si plantáž rychlostoucích topolů. Plzeňská teplárenská kromě uhlí spaluje i dřevní štěpku a v roce 2009 založila na ploše 12,5 ha vlastní plantáž, v letech 2015 a 2019 proběhly sklízni speciálním sklízňovým strojem. Hosté diskutovali o technických i ekonomických aspektech při zakládání a provozu plantáže.

5. den

Dopoledne byla připravena prohlídka lesnického arboreta Sofronka. Jedná se o sbírku druhů borovic z celého světa – bylo zde vysazeno 68 druhů a do dnešního dne přežívá 37 druhů. Arboretum bylo založeno v roce 1956 Karlem Kaňákem. Veškeré výsadby jsou vedeny v pravidelném sponu 1x1 m, neprovádějí se žádné výchovné zásahy. Cílem je získávání informací o přírodních procesech. Hosté měli možnost si prohlédnout i sazenice borovice lesní z roubů vybraných výběrových stromů pro založení semenné plantáže. V současné době je arboretum využíváno i pro práci s veřejností. Je zde umístěna naučná stezka pro seznámení s hlavními druhy zde vysazených borovic, včelí naučná stezka s interaktivními prvky pro děti a veřejnost a zookoutek s daňčí zvěří.

Exkurze po inspirativních lesních majetcích v České republice byla zakončena návštěvou majetku **Kolowratovy lesy a.s.** v západních Čechách za doprovodu lesního správce Kolowratových lesů Vladimíra Šístka. „Zjistili jsme, že čelíme obdobným problémům s omezeními stanovenými institucemi ochrany přírody. Bobří, vlci a další“ pokračování na str. 12 »

Společné foto účastníků v Oboře Opočno (Lesy Colloredo-Mansfeld s.r.o.) u památníku připomínajícího dlouholetou úspěšnou spolupráci lesnického výzkumu a praxe

Diskuze o managementu horských lesů na majetku Jana Kolowrata Krakowského

Z exkurze u Školního lesního podniku Masarykův les Křtiny

AGROP NOVA – česká rodinná firma s unikátní technologií udávající trend v oblasti dřevostaveb

Již 13. dubna 2025 startuje světová výstava EXPO v japonské Ósace. Český pavilon představí světu ohromný potenciál dřeva jako stavebního materiálu budoucnosti. Bude největší dřevěnou stavbou svého druhu v Japonsku a první, která se obejde bez jakékoli kovové konstrukce. Část dřevěných komponentů byla vyrobena společností AGROP NOVA, a.s., přičemž na celou stavbu bylo využito přibližně 1 000 m³ dřeva z našich lesů. Pavilon se tak stane nejen ukázkou technické inovace a mistrovství českého dřevařského průmyslu, ale i symbolem vysoké přidané hodnoty, kterou české dřevo získává před exportem na zahraniční trhy. O korespondenční rozhovor jsem požádala Ing. Radka Oslizla, technického ředitele firmy, která je i dlouholetým držitelem certifikátu PEFC COC.

• Vaše společnost působí na trhu již 32 let. Můžete přiblížit hlavní milníky v jejím rozvoji?

Naše historie sahá do roku 1992, kdy vedle pily z 80. let minulého století vyrostl nový dřevozpracující závod. Tehdejší ředitel pan Stuchlík svou odborností a vizí přispěl k vybudování moderní továrny vybavené nadčasovými stroji. Továrna se specializovala na výrobu třívrstevných desek, které si rychle našly uplatnění zejména v alpských zemích.

Zásadní zlom v historii firmy nastal v roce 2001, kdy ji v neuspokojivé ekonomické kondici převzal můj otec. Jako strojní inženýr s hlubokým vztahem k technologiím a strojům v ní spatřil potenciál, který ho okamžitě zaujal. Areál v Ptení, vzdálený od ruchu velkoměsta a provoněný dřevem, ho okouznil svou atmosférou a možnostmi rozvoje. Další inspiraci našel ve druhém areálu v Plumlově, který je úzce spjat s bohatou historií dřevozpracujících činností. Tu zde započal již v roce 1865 rod Lichtenštejnů a právě ta dodala projektu další rozměr propojující tradici s moderními technologiemi.

Dalším klíčovým momentem byla spolupráce s Hermannem Blumerem, švýcarským odborníkem na dřevostavby. V roce 2007 společně vymysleli žebrový element pro konstrukce střech a stropů, jehož základem je právě třívrstvá deska. Tento produkt, dodnes považovaný za naši vlajkovou loď, uvedl na trh značku NOVATOP a položil základy komplexního stavebního systému, který dnes zahrnuje devět základních produktů.

Otec vždy volil proaktivní přístup – i v nepříznivých obdobích investo-

val do růstu, inovací a marketingu. Podařilo se mu firmu stabilizovat a zajistit její růst. Postupně vybudoval respektovanou značku s pevným postavením v oboru napříč Evropou a ambicemi proniknout i na globální trh. Na této cestě však nikdy nebyl sám. Obklopi se týmem špičkových profesionálů, kteří společně přispěli k úspěchu firmy. Před pěti lety jsem se k němu přidal i já, dnes zastávám pozici technického ředitele. Letos se připojil také můj starší bratr, který převzal roli operativního ředitele. Oba jsme si už během studií prošli praktickou zkušeností na dělnických pozicích, což nám umožnilo firmu důkladně poznat. Dnes společně hledáme nové cesty rozvoje rodinné firmy a těšíme se na budoucí výzvy.

• Můžete blíže představit Vaši vlajkovou loď – panely NOVATOP?

Značka NOVATOP se dnes řadí mezi uznávané značky na mezinárodních trzích, což je výsledkem naší dlouholeté tradice ve výrobě třívrstevných desek. Tyto desky zůstávají základním pilířem naší produkce, avšak strategie firmy se nesoustředí na navyšování objemu výroby, nýbrž na zvyšování přidané hodnoty našich produktů. Tento přístup vyžaduje intenzivní investice do modernizace výrobních procesů, implementace nových technologií a vývoj inovativních řešení. Ačkoli je tato cesta náročná na čas, úsilí a finanční prostředky, umožňuje nám trvalý růst a přinášení špičkových produktů na trh.

Výsledkem tohoto přístupu je unikátní stavební systém, který zahrnuje prvky pro horizontální

Foto: NOVATOP (AGROP NOVA)

i vertikální konstrukce. Klíčovou vlastností všech našich výrobků je prvotřídní kvalita pohledových dřevěných povrchů a precizní řemeslné zpracování, což nás odlišuje od konkurence.

• Specifikem vaší výroby je i vysoký podíl ruční práce. Daří se vám v dnešní době hledat kvalitní pracovníky a stabilizovat kvalifikované zaměstnance? Jaký podíl u vás tvoří zahraniční pracovníci?

Ruční práce je nedílnou součástí naší výroby a klíčovým faktorem, který zajišťuje stabilně vysokou kvalitu našich produktů. Tato kvalita nás dlouhodobě staví do pozice respektovaného partnera nejen na českém, ale i mezinárodním trhu. Každý výrobek prochází pečlivým procesem osobní výstupní kontroly, která garantuje splnění nejvyšších standardů.

Jsmo středně velká, flexibilní firma, kde nevládne korporátní tlak. Naopak, vytváříme stabilní a příjemné prostředí, což z nás činí silného regionálního zaměstnavatele. Naše odvětví navíc dynamicky roste. Po určitou dobu jsme pocítovali silnou konkurenci ze strany automobilového průmyslu, jehož útlum však vnímáme jako příležitost pro posílení našeho týmu.

Denní kontakt s kolegy je pro nás důležitý – pravidelně procházíme výrobou, což nám umožňuje rychle řešit problémy a podporovat otevřenou komunikaci. Věřím, že díky tomuto přístupu a nadprůměrné úrovni odměňování ve zpracovatelském průmyslu u nás dosahujeme velmi nízké fluktuace. Lidé na vyšších pozicích často v naší firmě

ce obecně vnímáme jako standard, který zákazníci očekávají, a současně jako potvrzení kvality a odpovědnosti naší výroby, což dokládá i prestižní certifikát Natureplus.

• Velký a oprávněný zájem nyní vzbuzuje prestižní projekt českého pavilonu s příznačným tématem „Talent a kreativita pro život“ na připravované výstavě EXPO 2025 v Ósace. Jak těžká ta cesta byla a jakou příležitostí to dle vašeho názoru přináší do dalších let?

Byla to velmi náročná cesta plná výzev pro celý tým. My jsme byli u projektu od počátku a troufnu si říct, že jsme přípravný tým inspirovali odvážnými projekty realizovanými z CLT jinde ve světě. Na japonské půdě se nejdříve diskutovalo o řešení založeném na ocelové konstrukci doplněné japonským dřevem, což však neodpovídalo původní české vizi vítězného návrhu od týmu Apropos Architects. Klíčovou roli sehrál projekční a realizační tým, ten dokázal prosadit inovativní řešení. Bylo nutné využít postupy pro získání stavebního povolení pro experimentální budovy, což je obdobně náročné, jako kdybyste stavěli 300 metrů vysokou věž v Tokiu. Díky odbornosti a profesionalitě týmu A2 Timber a vytrvalosti generálního komisaře Ondřeje Sošky se nakonec podařilo dosáhnout uznání evropských dat, která byla následně v Japonsku schválena.

Výsledkem je mimořádný úspěch – český pavilon na EXPO 2025 se stane nejvyšší dřevěnou stavbou svého druhu v Japonsku a zároveň první stavbou, kde dřevěná konstrukce tvoří hlavní nosný systém. Za mě i nejkrásnější! Tato stavba však není jen technickou výzvou; je i manifestací českého dřevařského mistrovství, inovací a kreativity. Věřím, že tento prestižní projekt výrazně zviditelní český dřevařský sektor na mezinárodní scéně a posune hranice využití dřeva v moderní japonské architektuře. Zároveň jej považuji za významný krok Ministerstva zahraničních věcí, které tímto projektem otevírá nové exportní příležitosti pro celý náš obor.

Děkuji za rozhovor,
Ing. Andrea Skřivánková

Zřetelný spirálovitý tvar českého pavilonu „Talent a kreativita pro život“ na připravované výstavě EXPO 2025 v Ósace

Výrobní areál NOVATOP v Ptení

Exkurze belgických lesníků...

pokračování ze str. 10

Prezentace testování obalů a práce AZL „Školkařská kontrola“ na VS Opočno (VŮLHM, v.v.i.)

Prohlídka Semenářského závodu LČR, s.p. v Týništi nad Orlicí

Společné foto z exkurze ve Zbirohu (Colloredo-Mannsfeld, spol. s r.o.)

chránění živočichové a rostliny, kteří běžně v přírodě fungují při standardním hospodaření, se stávají předmětem nových omezení, která mají za cíl jejich ještě větší ochranu a komplikují tak situaci vlastníkům pozemků. Z lesnických témat vzbudil největší zájem Moršavin – jeho fungování, složení a dostupnost. Shodli jsme se, že zvěř je hlavním limitujícím faktorem pro obnovu lesa, a to i v Belgii. Navzdory chladnému a deštivému počasí a vyššímu věku některých účastníků, všichni chtěli procházet lesem pěšky, aby mohli problematiku vidět zblízka, vše si osahat a nadechnout se čerstvého vzduchu. Setkání bylo příjemnou výměnou zkušeností“, zhodnotil akci Vladimír Šístek.

Ing. Jiří Novák, Ph.D., VŮLHM, v.v.i.

Ing. Dušan Kacálek, Ph.D., VŮLHM, v.v.i.

Ing. Ladislav Šimerda, Ph.D.,

Lesy Colloredo-Mannsfeld s.r.o.

Ing. Martin Fojt,

Jan Kolowrat Krakowský

Ing. Lumír Dobrovolný, Ph.D.,

ŠLP Masarykův les Křtiny

Ing. Robin Ambrož, Ph.D.,

Colloredo-Mannsfeld, spol. s r.o.

Ing. Stanislav Janský, Správa

veřejného statku města Plzně, p. o.

Ing. Vladimír Šístek,

Kolowratovy lesy, a.s.

PŘEDSTAVUJEME

Marek Netolička: Vyvolat zájem vedení obce o lesní majetek je někdy složité

Jednatel společnosti Městské lesy a zeleň, s. r. o., ve Valašském Meziříčí Marek Netolička patří mezi lesníky, pro které byla životní cesta od začátku jasná. Jako tehdejší správce městských lesů v Rožnově patřil k zakládajícím členům SVOLu, působí v představenstvu Severomoravského regionu a vidí věci optikou třiceti let praxe správy obecních majetků.

Vztah nejen k lesu a přírodě, se u Marka Netoličky utvářel u dědečka na Hané, v romantické vesničce Tištin. „Lesík zvaný prozaicky <Háječek> tu byl sice poněkud malý, ale pro nás děti to byl Sherwood. Na polích bylo plno bažantů a zaječích zvěř, v potocích jsme chytali do saků mřenky, prostě idyllické mládí. A to mládí ve mně nechalo lásku k přírodě, volnosti. Následně mě ještě dědeček zásoboval loveckou a mysliveckou literaturou, takže když jsem se rozhodoval, na kterou vysokou školu se vydat, volba byla jednoznačná – lesnická fakulta tehdejší VŠZ v Brně. Po jejím absolvování a vojenské službě se mi splnil i sen nastoupit u Severomoravských státních lesů, Lesního závodu v Rožnově pod Radhoštěm, LS Poličná, jako hajný na lesnickém úseku s výhledem na mé rodné město Valašské Meziříčí,“ vypráví.

U obecních lesů působí Marek Netolička od roku 1991. Nejdříve v Rožnově pod Radhoštěm, kde vyhrál výběrové řízení na pozici správce městských lesů a v roce 1993 spoluzakládal společnost Městské lesy Rožnov, s. r. o. „V ní jsem působil jako jednatel a OLH. V roce 1996 jsem dostal nabídku vykonávat totéž u nově vzniklé

společnosti Městské lesy a zeleň, s. r. o. ve Valašském Meziříčí, kterou jsem přijal. Takže 1. dubna to je letos 29 let, co jsem ve funkci ve Valašském Meziříčí. Oproti působení v Rožnově máme ve <Valmezu> krom lesů na starosti ještě dodávku prací pro více než 100 ha veřejné zeleně. Dnes jsou pro mě kolegy a pro mě největšími výzvami v lesích nastavit hospodaření po kůrovcové kalamitě a v zeleni být nejen dodavatelem kvalitních prací, ale také odborným partnerem majitelů při řešení otázek péče a obnovy městské zeleně ve stávajících klimatických podmínkách.“

Lesní majetek obce Valašské Meziříčí měl původní výměru 730 ha. Po oddělení místních částí Krhová a Poličná v roce 2013 zůstalo městu 500 ha. „V současné době krom správy historického lesního majetku města Valašské Meziříčí, který město dostalo v roce 1502, zajišťujeme ještě odbornou správu lesního majetku obci Poličná. Po vzniku společnosti v roce 1996 jsme se kolegy snažili jednak nastavit ekonomiku lesního majetku v horizontu 30 let, s maximálním možným využitím přirozené obnovy lesních porostů. Bohužel, již zmíněné oddělení místních částí mělo negativní dopad i na na-

stavené procesy v lesích, včetně personálních dopadů. Když jsme revidovali naše záměry a ekonomické parametry obhospodařování majetku, přišla v roce 2015 kůrovcová kalamita. V podstatě vše, o co jsme se snažili, zejména rozpracování porostů pro přirozenou obnovu, sežral brouk. Z hlediska správy lesního majetku je pro nás trochu horší to, že majetek se nachází na 10 katastrálních územích, okolo města Valašského Meziříčí a po kovidové epidemii se význam-

ně zvedla návštěvnost v lesích. Takže obnova lesa je v některých lokalitách pod docela silným tlakem návštěvníků lesa,“ přibližuje Marek Netolička s tím, že za největší bonus považuje kolektiv kolegů. „Lidé ve firmě jsou základem pro její úspěšnou činnost. I když je zde nemohu vyjmenovat všechny, dvě osoby, se kterými spolupracuji již skoro celou éru existence společnosti zmínit musím, a doufám, že mi to ostatní prominou – kolega lesník Petr Čtvrtníček a ekonomka Renata Radková. Jsem rád, že je mám.“

Tři desítky let trvající zkušenosti se správou obecních letních majetků shrnuje s ohledem na vlastníky Marek Netolička větou: „Vyvolat u vlastníka zájem o lesní majetek, jeho správu a fungování někdy vůbec není jednoduché.“ A vysvětluje: „Vlastníci, povětšinou zastoupení radou města, se nám obvykle co čtyři roky mění. Někdy vydrží i dvě či tři volební období, ale bohužel jejich pohled na lesní majetek to nijak nemění. Většinou se jedná o zdrženlivý stav v pohledu na lesní majetek, vyjádřený povětšinou požadavkem na finanční příspěvky do městské pokladny. Někdy překvapí nápady na pronájem lesního majetku třetí osobě či

zvedáním nájemného, protože jinde platí víc.“

Jako největší přínos SVOL konkrétně pro vlastníky lesa vidí Marek Netolička informační servis a propojení s ostatními kolegy v regionu. „V případě některých závažnějších věcí – jako např. někdejší dotační úprava Zlínského kraje – s paní tajemnicí, resp. vedením SVOLu. Snad po té době, kdy jsem jako zakládající člen SVOLu byl i členem výkonného výboru, se domnívám, že v otázce řešení některých základních věcí (zákon o lesích, zákon o myslivosti) by mohl být SVOL trochu <ostřejší>. Obvykle slýcháváme na konferencích od hostů z ministerstev, že se se SVOLem velice dobře jedná, že jsme konstruktivní apod. a ve finále nás stejně více či méně obejdou. Nicméně doufám, že SVOL je již tak dobře usazený, že zde ještě bude pro vlastníky a jejich lesníky hodně dlouhou dobu a v čím dál lepší kondici,“ uzavírá.

PŘÍŠTĚ:

Ing. Pavel Bambula,
prokurista Lesního družstva
obcí Měřín

**Nový předseda regionální
organizace SVOL Vysocina**

Zájemci o členství ve SVOL jsou vítáni. Pro další informace se obraťte na naši kancelář v Pelhřimově, nebo navštivte webové stránky www.svol.cz. Sledovat nás můžete na Facebooku, YouTube, LinkedIn a na Instagramu. Více o lesích také na našem webu www.kouzlolesa.cz